

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnistvu prejeman:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posredna številka velja 10 vinarjev.

Na plemenata naročila brez istodobne vpisane naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 6-50	četrt leta 7—
na mesec 2-30	na mesec 3—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Krajna imena.

Višnikarjev predlog za revizijo pisave krajin imen zavija nemiški listi tako, kakor da bi Slovenci nameravali posloveniti nemška krajna imena ter odpraviti vsa nemška imena, kakor delajo Nemci s slovenskimi. Celo »Reichspost«, organ kršč. socialcev pravi, da gre za »Slovenisierung deutscher Ortsnamen«. Da na to nihče ne misli, sledi jasno iz besedila predloga in utemeljevanja predlagatelja. Mi ne mislimo slovenizirati, ampak se le upiramo vedno bolj brezozirni in nesramni germanizaciji. Neposredni povod predlogu sta dala najnovejša zemljevid G. Freytag na Dunaju in C. Fleming v Berlinu, na katerih je polno nanovo popačenih in na nemško prestavljenih imen krajev. Iz Črne prsti so napravili Tscherna perst, potem Schwarzer Finger, sedaj pa Schwarzenberg. To se pravi norčevati se iz slovenskih imen. Kaj pa hočemo slovenizirati na Kranjskem? Morebiti kočevske vasi? Nikakor ne. Mi imamo okoli 30 nemških vasi na Kočevskem, katere imajo tudi zgolj nemška imena, in eno vas pri Beli peči. Teh imen se nihče ne misli dotakniti. Samonemška krajna imena: Handlern, Hohenegg, Klindorf, Lienfeld, Mooswald, Reichenau, Reintal, Zwischlern itd. naj ostanejo nemotena. Nemškemu šovinizmu ne bomo sledili. Na Kočevskem so se Nemci naselili v letih 1350—1360. Zasedli so gozdne in neobljude kraje. Nastale so nove vasi in nova imena krajev. V posameznih krajih, posebej ob periferiji so bili Slovenci že več stoletij preje naseljeni ter so se v nekaterih krajih pomešali z Nemci. Tako so nastala dvojjezna imena. Ko so se Kočevarji naselili, je bila v Ribnici velika župnija, h kateri so pripadale tudi kočevske vasi n. pr. Slovenska vas (Windischdorf) pri Kočevju. O posameznih vaseh je težko reči, katero ime je bilo prvotno, nemško ali slovensko? Občini Draga (Suchen) in Trava (Obergras) sta danes mešani in obe imeni v navadi. V nemškem popisu sodišnih mej med Ribnico in Kočevjem iz l. 1573. še ni imena Obergras ampak samo Trava. Iz tega se da sklepati, da je slovensko ime prvotno. Toda danes to nima praktičnega pomena, ker moramo računati za dejstvo, da sta obe imeni v okraju navadni. Tudi

druga imena: Stara cerkev (Mitterdorf), Koprivnik (Nesselthal), Knežja lipa (Graflinden), Polom (Ebental) itd. so med Slovenci na Kočevskem in ob mejah v navadi. Tudi kočevski Nemci rabijo več na nemško prestavljenih in popačenih imen: Malgern (Mala gora), Komutzen, Kositzen itd. Svobodno jim. Naše načelo je, da imej vsaki kraj eno ime, ako se ni še drugo udomačilo ali ni zgodovinsko utemeljeno, kakor pri naših gradovih, mestih in drugih važnejših krajih.

V prvi vrsti gre za to, da se samoslovenska imena slovenskih krajev pišejo pravilno slovensko in da se ne pačijo z nesrečnim nemškim pravopisom. Take spake se ne napravijo krajev in imen nemških. Posl. dr. Eger je napadal urednika »Laib. Zeitung«, da piše edino pravilno slovenska imena: Šiška, Dravlje, Jezica, Črnuče, Kašelj, Čirčice, Stražišče in Straža, ne pa nemških strašil: Schischka (ali celo Schönau!), Draule, Jeschza, Tschernutseh, Kaschel, Tschirtschitseh, Strasschische, Strascha. Ako Nemcem ugaja njihov nerodni pravopis, naj ga rabijo za svoja imena in svoje kraje in ne za naše. Ako vlada ne ustreže našim upravičenim zahtevam, ako hoče naš birokratizem jahati stare kljusaste šimelne, jih pošljemo sami h konjaču. Zgoraj navedena zemljevidna nam jasno kaže, da Nemci tekmujejo z Madžari in da nam hočejo utihotapiti nemška imena v slovenskih pokrajinah, kolikor se ni to že v prejšnjih časih zgodilo, in da hočejo tujcem kazati nemško lice slovenskih krajev. Upamo, da ni slovenske občine, da bi se odločno ne uprla takim nakanom in ne odstranila škrtov, kjer jih najde. Popisi krajev in razgledbeni napisi so lahko tudi v raznih drugih jezikih, a popačena imena krajev in planin gotovo ne služijo boljsemu orijentiranju.

Pred Nemci tudi naša osebna imena niso varna, pačijo jih po notah, posebno nečesto poznati naših črk š, ž in v. Najhujeje delajo na Koroškem, kjer uganjajo s pomočjo vlade prave orgije. »Pri Treseglavu« so prekrstili v »Schüttelkopf«, Črne v uradnem jeziku v »Schwarz«. Učenec Mlinar je kar v šolskem spričevalu dobil ime »Müller«. V Gradcu so prekrstili Gabrščka v »Habersack« itd. Kaj bi rekel posl. grof Barbo, ako bi se njegovo častito ime spremenilo v »Warwa«, kakor se je

godilo v prejšnjih časih na Kranjskem. Poznali smo mladega nemškega profesorja na ljubljanski gimnaziji, kateri je črki b in v redno zamenjaval ter izgovarjal Wasis namesto Basis in Burzel namesto Wurzel. Rekli smo mu kinezar in takih kinezarjev je mnogo.

Velik javen shod političnega društva za Istro v Pazinu.

V veliki dvorani Narodnega doma v Pazinu se je ob mnogobrojni udeležbi istrske inteligence in priprostege naroda vršil minulo nedeljo velik javen shod, sklican po političnem društvu za Hrvate in Slovence v Istri.

Zborovanje je s primernim nagovorom otvoril poslanec g. prof. Mandić, ki je na kratko označil namen in pomen shoda ter očrtal politični položaj v deželi in državi.

Besedo je na to povzel deželni poslanec dr. Dinko Trinajstić, ki je v dolgem in zelo temeljitom govoru očrtal politični in gospodarski položaj v deželi istrski in našel vzroke, radi katerih so bili slovenski poslanci prisiljeni poseči po skrajnem sredstvu samoočrabe, po obstrukciji v deželnem zboru.

Italijanski poslanci — pravi govornik — so izdali oklice na »svoje volice«, v katerem valijo vso krivdo nedelja deželnega zbora na nas in v katerem delajo nas odgovorne za škodo, katero bo trpela dežela vsled obstrukcije. Zato je pa naša dolžnost, da tudi mi javnosti pojasnimo vzroke, ki so nas dovedli do skrajne samoočrabe.

Govornik je naštel in očrtal razne dogovore in kompromisne pogajanja med Slovani in Italijani od leta 1907 naprej, ki pa vsled nestrpnosti, zaslepljenosti in fanatizma Italijanov, kateri bi na vsak način hoteli na vse večne čase absolutno gospodovati nad istrsko pokrajino, — niso imela zaželjenega uspeha. Slovani se pa seveda niso hoteli dati ugnati od Italijanov meni nič tebi nič v kozji rog, kajti minuli so časi, ko se je istrski Hrvat in Slovenec ponižno stiskal v kot pred nenasičenim in brezobzirnim Italijanom.

Dogovor med Slovani in Italijani se je tudi glasil, da nobena narodnost v deželi ne gospoduje nad drugo, temveč naj se Slovenci in Italijani Istre enakoveljavno in enakopravno razvijajo gospodarsko, politično in kulturno. — Ali že pri prvih volitvah so Italijani požrli dano besedo in prelomili kompromis s tem, da so ukradli Hrvatoma v Pulju en deželnozborski mandat. Delali so potem ob vsaki priliki sitnosti in nepravilne slovenskim zastopnikom, kajti ne gre jim nikakor v glavo, da bi istrski Slovan veljal toliko, kakor Italijan. Ozirali se niso prav nič na predloge hrvaških asesorjev v deželnem zboru in odboru, temveč so oni kar na svojo roko sestavljali »programe« zborovanj, dovolitev podpor itd. Hoteli niso ničesar čuti o hrvaškem in slovenskem jeziku ne v deželnem zboru, temmanj še v odboru. A na vse to so hoteli imeti še denar v pokritje deficita Slovence žaleče koprake razstaviti! — Prišlo je po vsem tem, do česar je priti moralo, preprečili smo z obstrukcijo vsako nadaljnje nezakonito nasilstvo v deželni zbornici. Prenehali so vsi kompromisi in posredovalna komisija se je razšla! Zopetni borbi so se odprla vrata, treba je, da smo na vse pripravljani. Naš narod je zaveden in hoče dati podporo svojim zastopnikom v tem boju. Treba je, da nastopamo v tem boju složno za prava naroda našega, ne glede na kaka malenkostna drugomisljenja in uspeh je nam že vnaprej zasiguran! (Viharen oplavz in odobravanje).

Učitelj gosp. Zidarić se popolnoma strinja z izvajanjem predgovornika in predlaga, da se izreče poslanec neomejeno zaupanje, kar se je tudi ob velikanskem odobravanju zgodilo.

Profesor gosp. Roža pravi, da je vsako nadaljnje pogajanje z Italijani brezmišlno in priporoča, da bi se ne spuščali Slovani v nikak dogovor več z našimi nasprotniki, temveč napove naj se jim boj, katerega so izvali Italijani.

Istega mnenja je govornik Peter Šironić, ki tudi priporoča boj do skrajnosti proti Italijanom. Tudi ti predlogi so bili z odobravanjem in soglasno sprejeti.

K besedi se je prijavil poslanec in župan pazinski dr. Kurelić ter v daljšem govoru opisal velik pomen za Slovence Primorja letošnje ljudsko štetje. — Priporoča posebno inteli-

genciji naj poučuje v tem pogledu ljudstvo, sploh naj pa vsak zavednejši pouči nezavednega o velikem pomenu tega akta. Ljudsko štetje v Avstriji ne služi v znanstvene namene, temveč služi vladni in raznim političnim strankam v razne strankarske svrhe. V nečedne strankarske svrhe izrabljajo tudi naši najhujeji sovragi Italijani ljudsko štetje. Kakor vedno, bodo tudi takrat uporabili vsa sredstva, da bi nam ugrabili čim več oseb naše krvi in našega jezika, ker njih gospodstvo nad nami temelji na krivici, katero morejo nadalje obdržati edino le s krivico.

Govornik našteva, kako so italijanski komisarji našli na zadnjem ljudskem štetju po nekaterih krogih kar cele tisoče Italijanov, ako tudi teh poslednjih sploh ni. — Motovunska občina je skoraj izključno od samih Hrvatov obljude, a našli so tam 12.000 Italijanov in le 5000 Hrvatov. Opatljska občina, ki je tudi po veliki večini hrvaška, so našli celih — 84 Hrvatov, vse drugo so sami Italijani. — Govornik pozivlja vse Slovence Istre, naj vpisejo kot občevalni jezik hrvaški ali slovenski. Stavil je tozadevno resolucijo, katero priobčujemo spodaj.

K predmetu se je prijavil gosp. profesor Movljan, ki opisuje slučaje, s kakim nasiljem se je vršilo ljudsko štetje nad našim narodom leta 1900. — Priporoča, da bi se od poklicane strani gledalo nekoliko na prste in preprečilo nasilje raznih italijanskih števniških komisarjev. — Ljudstvo naj se poučuje, naj se nikar ne boji kakih groženj italijanašev in naj se povsod raztolmači velikanski pomen tega štetja, na katerega se potem skozi deset let sklicujejo razne stranke.

Istotako, kakor predgovornik, je izvajal poslanec gosp. Flego, kateri pozivlja tudi e. kr. vlado, naj pazi, da se bo ljudsko štetje vršilo pravično.

Ko je poslanec Mandić omenil, da je shod trajal tako dolgo, da mu ni več mogoče poročati o delovanju v državnem zboru in delegacijah, kar pa da hoče storiti ob prvi priliki, je dal poslanec dr. Kurelić na glasovane sledečo

resolucijo:

Hrvati in Slovenci Istre zbrani na javnem shodu v Pazinu dne 30. oktobra 1910 — protestirajo proti temu, da je e. kr. vlada odredila tudi takrat, da se ima ljudsko štetje od 31. decembra 1910 izvršiti mesto po

LISTEK.

Davorin Jenko.

Životopisna črtica. Spisal P.

Jutri proslavi najodličnejši naš glasbeni zavod, »Glasbena Matica« petdesetletnico naše budnice »Naprej zastava Slave!«, zloženo od sivo-lasega našega skladatelja Davorina Jenka, ki prav te dni obhaja tudi petinsedemdesetletnico svojega življenja. Ob tej slovesni priliki prinašamo te-le črtice, iz katerih se morejo poučiti častiti bralci o življenju in delovanju našega slavljence.

Davorin Jenko se je narodil dne 10. novembra l. 1835. pri »Podjedu« v Dvorjah poleg Cerkljana na Gorenjskem. Rojstna hiša, št. 38., je ostala do danes neizpremenjena; pač pa so prezdali Podjedov mlm, ki ga goni bistra Reka. Oče mu je bil Andrej Jenko, mati pa Marija, rojena Kepe.

Leta 1843. pride mladi Davorin v Kranj v ljudsko šolo. Ondi izdela spodnji z zgornji oddelek prvega razreda. Zanimivo je omeniti, da mu je bil v zgornjem oddelku sošolec Simon Jenko — naš slavni lirik.

Ljudsko šolo in nižjo gimnazijo je dovršil v Ljubljani. Tedaj se je začel že živo zanimati za petje in

glasbo. Gregor Rihar, tedanji slovit skladatelj in nedosežni orgljar v ljubljanski stolici, in Mašek, učitelj petja in glasbe, sta bila prva njegova učitelja v petju in glasbi.

Višjo gimnazijo je pohajal Davorin Jenko v Trstu. Tudi tam se je z vso ljubeznijo oklenil glasbe, v kateri sta ga poučevala Sinico in Ricci. V Trstu je imel Jenko ugodno priliko, da se je seznanil z laško glasbo.

Leta 1859. je prišel na Dunaj in se vpisal v pravoslovje. Napravil je tudi državnopravni izpit. Kar pa je imel prostega časa, ga je vsega posvetil svoji ljubljenci — glasbi. Marljivo je zahajal v gledališče, poslušal opere in operete; udeleževal se je koncertov. Razen tega je cele dneve predsedel v dvorni knjižnici in ondi študiral slavna glasbena dela ter si tako širil svoje glasbeno obzorje.

Tedaj so ustanovili na Dunaju »Slovensko pevsko društvo« in si izbrali Davorina Jenka za svojega pevovodja. Kmalu je Davorin izvežbal svojo peysko četo in začel z njo prirediti javne koncerte, kateri so vzbudili veliko zanimanje in navdušenje med Slovenci, pa tudi med Srbi, Hrvati in Bolgari, ki so se jih udeleževali. Tej jugoslovanski družini se je semintja pridružil celo slavnoznan Vuk Stefanović Karadžić. Jenkov zbor je prepeval slovenske, hrvaške in srbske pesmi; večkrat je bila na vzporedu tudi kaka Jenkova sklad-

ba, na primer »Hej, rojaki«, »Pobratimija«, »Mornar«. Tedaj in pozneje je zložil Jenko še tele slovenske pesmi: »Za slovo«, »Kam!«, »Dve utvi«, »Slabo sveča je brlela«, »Na tujih tleh«, »Zdravica«, »Rajac«, »Tiha luna«, »Lipa«, »Vabilo«, »Molitev«, »Mi vstajamo!« in »Na grobeh«. Ta napev znane narodne popevke »Kje so moje rožice« je Jenkov.

Kdaj in kako je nastal napev naše budnice »Naprej, zastava Slave!«, je znano in ni treba tega tukaj ponavljati.

Leta 1863. je dal Jenko slovo pravoslovju, posvetil se zgolj glasbi in sprejel službo pevovodja pri pravoslavni občini v Pančevu na južnem Ogrskem. Tudi tukaj si je kmalu vzgajil svoj pevski zbor in prirejal z njim besede in koncerte, za katere je zložil tudi več pesmi, n. pr. »Bogovi silni«, »Sabljo moja dimičijoe«, »Što čutiš, Srbije tužni?«, »Medju bratom« in druge.

Leta 1865. mu je ponudilo »Beogradske pevsko društvo« mesto pevovodja. Ker je Jenko dobro vedel, da bodo v prestolnici srbski veliko ugodnejše okolnosti uspešnemu njegovemu delovanju na polju glasbene umetnosti, je sprejel ta poziv in se še istega leta preselil v Belgrad, dasi so si Pančevci na vso moč prizadevali, da bi ga pridržali.

Kmalu so spoznali v Beogradu veliko Jenkove glasbene zmogno-

sti. Zato mu je tudi l. 1871. ravnateljstvo kraljevega srbskega gledališča poverilo mesto kapelnika in kompozitorja. Na tem mestu je ostal 32 let do svoje upokojitve l. 1903.

V tej dolgi dobi je zložil Jenko za gledališče in za pevška društva več nego 200 pesmi in 5 uvertur za orkester, namreč »Kosovo«, »Milan«, »Aleksander«, »Srpkinja« in »Djido«. Znane so tudi njegove operete in melodrami »Vračarac«, »Čudo«, »Pobjeda« in »Pribislav in Božena«.

Srbsko narodno himno je zložil l. 1872. za slavnostno predstavo, katere se je vršila v gledališču, ko so pokojnega kralja Milana, tedaj še kneza, proglasili za polnoletnega.

Med Slovenci je začel Davorin Jenko svoje glasbeno delovanje, med brati Srbi ga je nadaljeval in končal. Štirideset let se je neumorno trudil na glasbenem polju srbskem; njegov vpliv je bil tako velik na glasbeno izobražbo Srbov, da ga ni imel tekmeča. Jenko je umel gromovite vzroke patrijotičnega navdušenja spopjeti v harmoničen sklad z onim tihim, a bogatim čuvstvom, ki nas spominja na občaslovansko potezo blagosti in trpljenja. V njegovih delih se kaže neka posebna melodična ljubkost, ki mu je ohranila polnih 40 let mesto najpopularnejšega srbskega skladatelja. Njegove melodije so razširjene po vsej Srbiji; ni ga Srba, ki ne bi pel teh melodij, ki se ne bi ob

njih navduševal. Iz globokega čutečega srca je zajel Jenko svoje speve, zato pa so šli ti spevi tudi ljudstvu do srca. Šolaj in učil se je pri narodni pesmi, prav to je njegova velika prednost. Kakor mnoge srbske, tako so se udomačile tudi razne slovenske skladbe njegove. Kdo ne pozna njegove iskrene »Tiha luna«, ali prestreljive »Na grobihi«, da ne govorim o njegovem »Napreju«, s katerim se je proslavil pri vseh Slovanih.

Tako delovanje je moralo najti tudi priznanje. »Srbsko učeno društvo«, »Srbska kraljeva akademija« in »Srbska Matica« so ga imenovali za svojega častnega člana, prav tako tudi razna srbska in hrvaška pevška društva. Za Srbi nismo zaostali Slovenci. Naša »Glasbena Matica« ga je uvrstila med svoje častne člane, mesto Ljubljana pa ga je sprejela med svoje občane.

Večino življenja je prebil Jenko v Srbiji. A srce mu je vedno zvesto ostalo zemlji slovenski. Vsako leto je prihajal v svoj rojstni kraj, v Cerklje na Gorenjskem, kjer sta mu živele in delovala draga prijatelja, nadučitelj Andrej Vavken, znan tudi kot skladatelj, in župnik Anton Golobič. Po upokojitvi pa se je naselil v Ljubljani, da ondi gleda in opazuje, kako se giblje, kako deluje mladi rod.

In tu v srca Slovenije naj po trudapornem in uspešnem življenju, dočivi še mnogo lepih, mirnih let!

narodnosti, po običajnem jeziku in pozivlja vsled tega slovenske države poslance, da izpolnjujejo, da bo zakon o ljudskem štetju v bodoče v tem smislu izpremenjen in izpopolnjen, ter da prepreči sliho samovoljno postopanje c. kr. vlade; hrvaško - slovenski poslanci v istem deželnem zboru se pozivljajo, da v vprašanju glede delitve pazinskega mesta absolutno nič ne popuste, (italijani hočejo namreč razdeliti pazinsko občino tako, da bi ostalo pazinsko mesto administrativno in gospodvalno popolnoma v njih rokah, čemur se pa Hrvatje upirajo. Opomba pisca.) temveč naj zahtevajo, da se premesti iz Pazina italijanska deželna gimnazija; končno pozivljajo c. kr. vlado, da o priliki ljudskega štetja izda nalog, da se imajo krajevna imena tako vpisati, kakor se faktično od naroda imenujejo.

Resolucija je bila ob živahnem odobravanju soglasno sprejeta. Na to je predsednik prof. Mandić zaključil to toli krasno vspelo zborovanje.

Luč od vzhoda.

Luč od zapada blešči vesoljno klerikalstvo. Luč od zapada je tako močna, da je klerikalizem ne preneša in zato obrača svoje oči na vzhod, kjer se mu prikazujejo omamljive vizije. Ultraklerikalni pisatelj dr. Alojzij Wurm je dal tem vizijam izraza v najnovejšem zvezku znanega časopisa »Historisch - politische Blätter«.

Dve stvari sta v tem spisu, ki morata zanimati najširšo javnost, namreč dr. Wurma priznanje o sedanjem položaju katoliške cerkve in dr. Wurma načrti za prihodnost.

Dr. Wurm je svojemu spisu posvetil najprej pozornost položaja katoliške cerkve. Ta ultraklerikalni pisatelj priznava, da se nahaja katoliška cerkev dandanes v skrajno kritičnem položaju. Se več! Dr. Wurm priznava popolni bankrot klerikalizma med kulturnimi narodi. Takega priznanja iz ultraklerikalnih ust še nismo slišali.

Vzroki, ki jih navaja dr. Wurm za ta bankrot klerikalizma so za nas seveda postranska stvar. Ob sebi se umeje, da tudi dr. Wurm ne prizna, da so klerikalci sami krivi svojega propada. Po njegovi sodbi so evropski narodi tako izprideni in propadli, da niso več zmogni biti pravi kristjani in niso več zmogni, da bi se poboljšali. No, klerikalci še nikoli niso priznali, da peša vera po njihovi krivdi, kakor tudi še nikoli niso priznali, da niso vsi duhovniki sama popolna bitja. A kakor rečeno, je čisto postranskega pomena, kakim vzrokom pripisuje dr. Wurm dejstvo, da ima klerikalizem samo še med kravjimi deklaracijami in hlapci popolnoma in brez-pogojno zanesljive pristaše, dovolj je, da priznava to dejstvo.

Dr. Wurm priznava še veliko več. Brez ovinkov priznava, da ni samo klerikalizem bankrot, nego da bi je na Petrovo skalo postavljena katoliška cerkev najobupnejši boj za svoj obstanek, boj na življenje in na smrt. In dr. Wurm je mnenja, da katoliška cerkev v tem boju ne bo zmogla in da katoliška cerkev nima nobenega upanja si še kdaj pridobiti tiste narode, ki so se ji izneverili. Dr. Wurm priznava, da ubijata katoliško cerkev znanost od zgoraj in socijalna demokracija od spodaj.

Kdor sodi svetovne dogodke po naših slovenskih razmerah, temu se bo zdelo mnenje dr. Wurma pretirano. Saj pri nas je sedaj klerikalizem tako v cvetju, kakor ni bil še nikdar.

A kaj pa štejemo Slovenci v sedanjem svetu? Nič! Vseh skupaj nas ni toliko, kakor ima eno samo londonsko predmestje prebivalcev, in v Londonu in Parizu, na Dunaju in v Rimu in še drugod so hiše, med katerimi ima ena sama več premoženja, kakor ga imamo vsi Slovenci skupaj. Če pa pogledamo po svetu, vidimo, da so tisti narodi, ki so stebri katoliške cerkve, Francozi, Španci, Italijani in Portugalski obrnili katoliški cerkvi hrbet. Katoliško drevo, ki korenini v teh narodih in ki bres njih ne more živeti, se suši strahovito hitro...

Iz spisa dr. Wurma je tudi razvidno, da je katoliška cerkev začela že obupavati nad evropskimi narodi. Moderna kultura bo po sodbi dr. Wurma katolicizem v Evropi zadušila. Zato pa obrača dr. Wurm svoje poglede na vzhod. Sklicujoč se na katoliški shod v Avgstburgu, ki je misijonstvu na vzhodu, ne slučajno, marveč po dobrem preudarku posvetil posebno pažnjo.

Bodočnost katolicizma je pri rumeni rasi, pravi dr. Wurm, katoliška cerkev ima nalogo, da najprej pridobi Kitajce (!) za kristjanstvo in da na čelu Kitajcev ubije evropsko kulturo in »izpridene« evropske narode ter na razvalinah teh narodov in teh kultur ustanovi gospodstvo rumenega plemena, in z njega pomočjo obnovi vladu katoliške cerkve.

»Historisch - politische Blätter« so preveč resen list, da bi smeli to pisanje dr. Wurma smatrati za izrodek bolnih možgan. Ne, mož misli to vse jako resno in ni osamljen s svojimi nazori. Pred leti so cerkveni krogi popolnoma resno mislili na to, da se papež preseli v južno Ameriko. Od tedaj so se pa razmere v južni Ameriki za katoliško cerkev tako poslabšale, da tudi tam nima nobene prihodnosti več.

Zdaj torej obrača svoje poglede na Kitajsko. Ex oriente lux! Kinezarji so njeno upanje za prihodnost. Kinezarji naj bodo luč od vzhoda! Ali je to upanje utemeljeno, tega pač ne bomo preiskovali. Ali značilno je, da se upa rimski klerikalizem javno zastopati stališče, da je treba evropske narode, torej cvet človeštva, ubiti in z njim vred moderno kulturo, ta krasni sad večstisočletnega telesa, nega in umskega dela. Pa naj še kdo reče, da ni klerikalcev pravi brezdomovinec.

Ali bodo Kinezarji postali tista luč od vzhoda, kakor upajo dr. Wurm in njegovi somišljeniki, to je pač vprašanje prihodnjih stoletij. Morda samo vizija in nič več. Za zdaj kaže preklicano slabo, da se bo katoliško drevo v Evropi grozovito do dali spreobrniti, med tem ko se hitro suši...

Gas iz Mokronoga.

Kakor usojeno je Mokronogu, da mora kar po vrsti izgubljati ljudi, ki so res delavni in naprednega mišljenja. Izgubili smo nepozabnega gospoda sodnika Zwitterja in v par dneh se poslovi od nas davčni upravitelj gospod Edvard Vencaj. Tudi on je bil vsikdar na mestu, mož krepkega značaja in nekaka duša mokronoškega družabnega življenja. Dežalov je pri vseh naprednih družtvih, tako pri »Bralnem društvu« in C. M. podružnici, kakor pri »Sokolu« in njemu gre velik del zahvale, da se je ustanovila v Mokronogu »Glavna posojilnica in hranilnica«. — Z eno besedo: odkar je v Mokronogu, pridobil si je neveljavih »zaslug na kulturnem, narodnem in gospodarskem polju, zdaj pa se proti svoji volji po-

slavlja od nas in naj ima sladko zavest, da njegovi dnevi niso bili prazni, da se še kažejo sadovi njegove svetle in naj ima tudi to sladko zavest, da je postal zgolj radi svojega prepričanja in svoje neutrudljive delavnosti žrtev kranjske klerikalne samovlade. O, čeprav ga je še pred kratkim umazani »Slovenec« blatil in pljuval na njega, ter mu pri tem grozil o premeštitvi, ga vendar mi vsi, kar nas je, spoštujemo in mu izrekamo svoje simpatije — spoštovani bomo pa tudi potem, ko ga ne bo več v naši sredi. — Upamo in smo prepričani, da se bo kmalu rešil vezi in takrat bo kot prost človek zatirane naroda stopil na noge in posvetil svoje čile moči še v večjem delovanju mokronoškega trgu in okolici.

V izraz svoje zahvale mu prirede mokronoška narodna društva v nedeljo, dne 6. listopada t. l. ob pol 8. zvečer odhodnico v gostilni Ignacija Majona v Mokronogu, na katero se vsi kar najvrljudeje vabijo.

Pričakujemo, da se bodo našemu vabilu odzvali tudi vrli št. Rupčani in Tržiščani. Na zdar!

V nedeljo, dne 6. t. m.

vsil na

shod volilcev

narodno-napredne stranke

ki bo

ob 10. uri dopoldne v „Mestnem domu“.

Poročali bodo deželni poslanci Ivan Tavčar, dr. Karel Triller in Josip Turk.

Vsi na shod!

Dnevne vesti.

+ Shod narodno - naprednih volilcev. Za jutri, v nedeljo ob 10. uri dopoldne so povabljeni narodno - napredni volilci na shod v veliko dvorano »Mestnega doma«. Ta shod je važen in posebno pomemben zaradi sklepov deželnega zbora kranjskega, storjenih v zadnjem zasedanju. Ti sklepi se tičejo posebno ljubljanskih volilcev, kajti na eni strani se jim po zaslugi klerikalcev draže živila, na drugi strani pa jim ti isti klerikalci nalagajo nova bremena. Potrebno je in v običnem interesu vsega prebivalstva, da se ljubljanski volilci na najodločnejši način oglase. Samo z impozantno manifestacijo proti gotovim sklepom dež. zbora je mogoče doseči, da vsaj novi cestni zakon ne bo sankcioniran, kateri zakon bo usodepoln za vse, ki plačujejo v Ljubljani direktne ali indirektno davke. Cestni zakon bo naložil Ljubljani tako bremena, da se mora vsled njih vse podražiti: stanovanja, blago vsake vrste, vsi obrtni izdelki in tudi živila. Protestirajmo protitemu zakonu in da se prepreči njega sankcioniranje, naj pridejo jutri narodno-napredni volilci polnoštevilno na shod v »Mestnem domu«.

+ Elsner - predsednik dež. sodišča v Ljubljani! Govorica, da postane višjesodni svetnik Elsner

vendarle predsednik dež. sodišča v Ljubljani, se trdovratno vzdržuje. Čuje se celo, da je to imenovanje že podpisano. Kaj bi pomenilo to imenovanje v narodnem in v političnem oziru, smo že opetovano pojasnili in se bo o tem seveda še govorilo. Imenovanje Elsnerja bi pa moralo med sodniki provzročiti pravo revolucijo. Z imenovanjem Elsnerja bi bil žaljen in zapostavljen predsednik okrožnemu sodišču v Novem mestu dr. Kavčič, eden najodličnejših slovenskih sodnikov. Žaljeni in zapostavljeni bi pa bili tudi različni sodni uradniki ljubljanski. Dvorni svetnik Pajk je starejši in služi dosti dlje kakor Elsner ter bi gotovo ne hotel službovati pod Elsnerjem, ko še ni dolgo tega, da je Elsner služboval pod njim. Višjesodni svetnik Polec je tudi starejši od Elsnerja, da o dvornem svetniku Schneditzu niti ne govorimo. Toda minister Hohenburger se v svojem nemško - nacionalnem fanatizmu za vse to nič več ne meni, kakor za narodne in politične pravice Slovencev. Predsedniško mesto pri deželnem sodišču v Ljubljani je slovenska posest, a z imenovanjem Elsnerja, bi nam vlada to posest ugrabila in nam storila neštevno krivico; ki ne bo ostala brez posledice. Vsaka stvar ima svoje meje in tudi tiranstvo nemško - nacionalne vlade jo mora imeti.

+ Novi cestni zakon. Z lažnjivostjo, ki jo je pač zmogel samo kak klerikalec, zagovarja črna družba svoj novi cestni zakon, ki v bistvu ni drugega nič, kakor v obliki zakona storjen atentat na žepe davkoplačevalcev. Po tem nečevnem zakonu bodo mestni prebivalci morali krvaveti za ceste in pota na kmetih. Vsaka steza za koze se bo v prihodnje vzdrževala na javne stroške, ki jih bodo morali plačevati mestni prebivalci. Vse okrajne ceste, ki za deželo vobče nimajo nobenega pomena, bodo postale deželne ceste in kjer imajo klerikalci občine v rokah, tam bodo vsa občinska pota prišla med okrajne ceste. Za koze steze pa bo famozni deželni odbor dajal subvencije iz javnih sredstev. Seveda bo vsaka kmečka vas hitela, da se iznebi skrbi in stroškov za svoja pota in si jih pusti plačevati od mestnih davkoplačevalcev. Danes veljajo ceste na leto nekaj manj, kakor stotisoč kron. Če bo potrjen novi cestni zakon, pa bodo ti stroški poskočili skoro na en milijon kron in skoro vse bodo morali plačati mestni prebivalci, zlasti ljubljanski. Če postane ta zakon veljaven, bo morala ljubljanska občina strahovito zvišati vse doklade, kar bo provzročilo velikansko draginjo stanovanj in vseh potrebščin.

+ Klerikalci in dr. Ploj. Kakor divji volkovi, tako se zaganjajo klerikalci v dr. Ploja. Osebnost ga insultirajo na najsurovejši način, dan na dan, brez prestanka, dasi in Ploj ničesar storil, kar bi bilo v nasprotju s klerikalnim stališčem glede znanja in politike in glede Bosne, marveč se je postavil v nasprotje s slovenskimi nacionalci. Tista načela, ki jih je dr. Ploj zastopal v delegacijskem odseku za zunanje zadeve, je vedno zastopal tudi dr. Šusteršič. Med Plojem in med dr. Šusteršičem ni glede anektiranih dežel in glede zunanje politike absolutno nobenega razločka. A vendar ta vojska proti Ploju! Naprednjaki se seveda ne strinjamo s stališčem, ki je zavzel dr. Ploj, kakor se nismo nikoli strinjali z dr. Šusteršičevim stališčem v teh vprašanjih. A zabavno je gledati, kako klerikalno časopisje za-

taja principe dr. Šusteršiča samoda morenapadati dr. Ploja. Z vsako besedo, ki jo je klerikalno časopisje zadnji teden zapislalo proti dr. Ploju, je oboje ena politika dr. Šusteršiča. Pa naj kdo reče, da to ni zabava. Klerikalni listi imajo naenkrat drugačne namore, kakor dr. Šusteršič! Klerikalni listi napadajo nazore, ki jih je vedno zastopal dr. Šusteršič, samo zato, ker jih je izrekel dr. Ploj. V take nerodnosti zapeljuje klerikalce slepa strast. Vsa ta gonja proti dr. Ploju izvira namreč iz gole zavisti in ljubosumnosti. Ploj zna bolje karte mešati, kakor Šusteršič. Politika je umetnost dane okolnosti kar najbolje izkoristiti. Ploj je to bolje znal, kakor Šusteršič. Ploj si je znal ustvariti močno pozicijo, Šusteršič pa je daleč zaostal za njim. Tega pa dr. Šusteršič seveda ne prenese in zato ta strahovita gonja proti srečnejšemu in spretnejšemu tekmu.

+ Pravda ljubljanskega škofa z bivšim njegovim oskrbnikom ima že na sebi nekako škandalozen značaj in meče jako čudno luč na škofa. Že dejstvo, da je škof zapleten v tako pravo, je nekaj izrednega. Mislija bi se gotovo ne bil nikoli spustil v tak proces. A še nekaj je spravila ta pravda na dan, kar ima svoj pomen za javnost. Pokazala je, da vodi škof vse svoje gospodarstvo v nemškem jeziku. Vse njegove trgovske knjige so nemške. V redu niso, vsak kramar ima svoje trgovske knjige v boljšem redu, ampak nemške so! Ej, ta narodni škof ima narodnost tudi samo na jeziku.

+ »Slovenec« je poslalo ravnateljstvo slovenskega gledališča z ozikom na zlobne kritike predstav sledeče pojasnilo: »Na ljubeznive pripombe gg. kritikov v »Slovenec« (Adolf Robida in Anton Svetek! Opomba uredništva) usoja si ravnateljstvo poročati, da se vloge za opero »Carmen« sploh še niso razdelile, in da nihče nikomur ne brani, pokazati svoje sposobnosti v vlogah, ki so komurkoli že primerne. Gdč. Perslova bo torej tudi mogla peti vlogo »Carmen«, kakor hitro jo bo znala dovolj v igalskem in pevskem oziru. Kar se tiče vpriporitve žaloigre »Mlinar in njegova hči«, opozarja ravnateljstvo, da se je igralo v zasedbi vlog, ki je stalna že več let na slovenskem odru in da sta bili novi letos le gdč. Wintrova in ga. Danilova. Ravnatelj pa — ne opravlja pri predstavah niti režiserskih, niti inspicentovskih poslov, ker so za te posle angažirani drugi ljudje. Opravičeno grajanj nedostatk si pri rezizi radikalno odpravijo, ter je ravnateljstvo gg. kritikom vselej prav zelo hvaležno, da opozarjajo v takih obliki na vse hibe in nerodnosti. Več oči več vidi. Kar se pa tiče v »Slovenec« že opetovano grajanj (umazanih ali raztrganih) kulis, opozarja ravnateljstvo, da so kulis last in skrb dežele, ne pa »Dramatičnega društva«. Drugačnih, boljših kulis ni na razpolago; torej morajo zadoščati te, ki jih imamo. — Tako ravnateljstvo. Nam pa se zdi, da je to pojasnilo docela odveč, ker »Slovenec« zabavlja iz principa, iz zlobe in škodoželjnosti. Klerikalce Robida in Svetek sama prav dobro poznata resnica, a zabavljata in psujeta na komando od zgoraj in pa da bi ljudje mislili, da ta dva naivna nevedneža res razumeta »več ko hruške peč«. Klerikalci pa malone sploh v gledališče ne zahajajo, ga ne podpisajo v nobeni obliki, nego ga le napadajo in ovirajo, kjerkoli le morejo. Naj ga prevzamemo v svojo režijo, pa se bodo prokleto kesali, da so sploh

Rojenice.

Spisal Rado Murnik.
(Konec.)

»Otrok, rojen meseca februarja, to dobrohoten, sočuten, odkritosrčen, krotak, ljubezniv, radoveden, hm, častilakomen, ponosen, včas jarko podjeten in tudi malo čuden, hm... Imel bo mnogo las! Hodil bo lepo pokopcu in mnogokrat ga bodo boleli zobje in glava... Zobje in glava, hm. Škodoval ne bo nikomur in nikoli ne bo slabo sodil o drugih. Navadno bo židane volje. Rad se bo smejal in celo živčgal in ukal in se veselil zabaval s prijatelji. Vendar pa ga čaka tudi dosti sitnosti, nerodnosti in bolečin. Hm... Sicer bo živel zadovoljno pa mirno in že po tridesetem letu bo govoril nenavadno pametno. Jahati, plezati, streljati in boriti se ne bo znal posebno; pač pa bo vneto posepeševal in gojil lepe umetnosti in znanosti... Pri vojakih si ne pridobi nikakršne slave, niti ne bo srečen na lovu. Potoval bo po tujih deželah; na morju utegne priti v veliko nevarnost. Zlasti pa naj se varuje steklih psov, zverin, ognja, hm, ognja in vrelega kropa! Prejkone učaka visoko, srečno starost in plešo šele ob sedemdesetih letih. Odlikoval se bo po zgovornosti in modrosti — pa to sem menda že povedala, kajne?

Hm, hm! Ako bo priden, ga čaka velika čast in slava!

Vsi so pazno poslušali prerokovanje jezične sibile; zlasti mati je lovila in si zapomnila vsako besedo. Tiho je bilo v stanici; svedčano je bila stara ura. V peči se je sesedlo polno in iznova je zaprasketal ogenj.

»Velik mož utegne biti potemtakem vaš sinček, nemara še celo škof!« je dejala mesarica kar tako tja v en dan.

»Kdo ve?« se je hitro oglasila mati, vsa srečna in blažena. Čudno so se ji svetile oči; ginjena je pogledala novorojenčka.

»Zakaj pa ne bi bila namenjena mojemu otroku taka sijajna bodočnost?« si je mislila. »Oh, oh, ali bi bilo to lepo! Moj sin — škof! Vse moje prijateljice bi popokale od same zavisti, mesarica menda najprva!«

»Tako, tako, tako — to pa že ne vem če bo kaj!« je ugovarjal oča Juri in majal glavo.

»I, zakaj pa ne?« se je čemerila mati. »Zakaj pa ne bi bil škof. To bi rada vedela zdaj!« Ali morebiti niso izvolili ubogega pastirja celo za papeža? Lep oča, ki niti svojemu edinemu sinu ne privoščil nič boljšega! Kar sram te bodi, sram!

On izprva ni mogel dvoumiti, zakaj se pravzaprav želi njegova Tona. Njene besede so ga pahile v zadrego; naglo je utripal s očmi.

»To pa ni prav, da mi opotikaš kaj takega!« jo je zavrnil rahlo. »Ne bodi no sitna! Takih očitkov pa tudi nočem požirati, pa še po nedolžnem!«

»Zakaj pa zabavljaš?« »Saj nič ne zabavljam in prav nič ne zavidam sinu škofovstva! Bog ne prizadeni! Naj bo v božjem imenu kardinal, minister, general ali celo admiral! Le veselilo me bo, če bo velik gospod! Toda toliko naj povem pa vseeno: ne govorimo rajši danes o škofu, da se nam ne bodo v kratkem smejale vse Poljane in bližnji Šentpeter in morda še vsa Ljubljana!«

Moževa gostobesednost je še huje počegotala njeno togeto.

»Oh, kakšne otrobe veže!« se je hudovala. »Vidiš, tak si!«

»Nisem tak, ne!« se je branil in razkolebal roke. »Daj si no kaj dopovedati. Bog nas obvari! Saj se lahko pomenimo mirno in prijazno. Prej sem hotel povedati še nekaj. Kadar se rode veliki mošje, tedaj mrkne solnce ali vsaj luna, ali se sicer zgodi kaj posebnega. Danes je pa čisto navaden dan, niti v Šiški ni gorelo — samo brno so gnali mimo nas, brno, danes, ko je vseh maškar god!«

»Kaj bi me tako zajedalo?« se je jezila pekovka in ga pogledala pisano. »Poglejte ga no! Drži se kakor modrijan iz jutrove dežele, pa se iznebi včas take, da ni ne za v pišker ne za v ponev. Moj Juri ima saroblje-

no pamet, veste, prijateljice, mu ne smete nič zameriti!«

»Saj mu ne,« so se odzvale rojenice, vesele, da je obrenkala moža, ako tudi ni nobena privoščila sinu ne škofjega ne admiralskega dostojanstva.

»Čemu si se pa tako razkoda-kala?« ji je odvrnil oča Juri. »Jaz pravim samo tole: ne menimo se tem, ali bo, ali ne bo, in kaj bo ali kaj ne bo, in ne razdirajmo praznih besed! Bodi škof ali bodi pek — da bo le poštenjak in zadovoljen s svojim poklicem! Ali ni res tako.«

»Oh, da le more, me jezi ta človek!« se je gnevala pekovka. »Škof bo! Pa nalašč zato, ker tebi ni po volji! Pa je besede konec!«

»I pa naj bo! Kaj se razburjaš, Tona!«

»Saj se lahko!«

»Ne jezite se, mamka!« jo je opozarjala Bibijana. »Škodovati utegne vam in malemu. Bolje je, da se smejate, ko imate tako lepega, zdravega sinčka. Gospod Juri, kaj vselega nam povejte, kaj vselega! Kdo bo pa kumoval pri krstu?«

»Gospoda Debeljaka bo treba naprositi,« je odgovoril pek in se obrnil k mesarici.

Debeljakova je pokimala milostivo in vprašala zvedavo: »Kaj pa ime, ime? Ali ste že izbrali kaj lepega?«

»Juri naj bo, kakor jaz!« je predlagal oče skromno.

»O ne, Jurček pa že nikoli ne!« se je protivila mati odločno. »Anton naj bo! Anton je kaj lepo ime. Anton bodi, zraven pa še Peter Damijan!«

Jelo se je mračiti. Rojenice so vstale in oznanile, da morajo domov. Pekovka jih je vabila, naj ostanejo vsaj še malo, pa niso hotele; na skle-di sta bila le še dva krofa.

Dočim so se napravljale in poslavljale od otročnice, je stikal oča po omari, izlekel svetel cekin in vzdihnil nehotoma.

»Prosim, gospa Bibijana, za vaš trud!« se je prijazno smehljal babici.

»O, prosim, gospod Juri, saj se tako ne mudi!« je rekla malomarno, obenem pa lakomno gledala lepi zlat.

»Saj bom morala priti še večkrat.«

»Vem, vem, pa vendar... spodobi se — prosim!«

Podal ji je cekin nalašč tako, da je zlatnik padel na tla in da so ga videli lahko vsi.

»O, o, o! Pa kar cekin!« je vzkliskala mesarica.

»Cekin! Cekin!« je ponavljala čevljarka, pobrala zlatnik in ga dala babici.

»Kaj res še pojdetete?« je dejala pekovka z obžalovalnim glasom; sama pri sebi pa si je mislila: »Prav je, da se izgube, če ne nam pojedjo še eno skledo krofov!«

kdaž iztežali svoje hudobne jemke. Ne zadošča le »gobec stresati, ampak je treba tudi šteti, mnogo denarja šteti. O tem se prepričajo klerikali kmalu z s svojim majčkenim ljudskim odrom. Ravnanstvo slovenskega deželnega gledališča naj torej »Slovenčevcem« sploh več ne pošilja nobenih pojavnih, ker ti ljudje zabavljajo iz principa, nego naj »Slovenčeve« marnje hladno ignorira, saj ve, da »pueri puerilia tractant«.

Občinske volitve v Trbovljah-Hrastniku. Piše se nam: Prav čuden glas smo zaslišali pred par dnevi. Glas je došel iz trboveljske doline iz najbolj napredne in narodne zavedne občine na Stajerskem. Gre za to, ali naj se prepusti 1. razred Nemcem ali ne. Pisec dotičnega članka je zato. Sedaj pa gospoda, samo malo računati. Nemci torej 10 mandatov, klerikali in soc. demokratje kakih 8 — katera stranka pa ima še potem večino v narodni občini Trbovlje-Hrastnik? Vse hvale vredna čednost je strpnost in lojalnost, spremeniti se pa ne sme v hlapčevstvo. Ali naj mi Slovenci res vedno vračujemo milo za nemilo? Polejmo le malo v one občine, kjer so v večini priseljeni Nemci in renegatje, kje poklickeje le enega Slovenca v odbor? — Pa nikar ne mislite, da smo mi zoper zastopnike industrije v trbov. občinskem odboru. Ne, tudi mi smo za interesno zastopstvo. Naj se da premogokopu in naposled še kemični tovarni makar do 8 mest, a to le kot najvišjim davkoplačevalcem, ki se pa ne smejo identificirati z Nemci. Nemcem kot takim bice lo po proporcionalnem sistemu ne pripadel noben mandat. To pa je lojalno dovolj od naše strani. Opozorim naj le na dejstvo, da ne dovoli nemška občina Laško svojemu najvišjemu obdačencu Delniški pivovarni nobenega mesta v občinskem zastopu. Lojalna bi pa morala biti tudi ta industrijska podjetja toliko, da bi imenovala med svoje zastopnike tudi kakega slovenskega uradnika. Sicer si bi pa naj pravico nominiranja kandidatov pridržala narodna večina in to že z ozirom na zahteve Hrastničanov, da se glavni hujšaki ne smejo iznova voliti v odbor. Če se prepusti 1. razred Nemcem kot takim, je za nje vzporedno znanega nemškega šovinizma vstvarjen za večne čase prejudice, da je ta razred nemška posest. Ne morem pa sploh razumeti, kako bi soglašalo s častjo Sokola (v 1. razredu je več volilcev Sokolov), da bi ta volil slov. nemško listo, v kateri zna biti naposled tudi kak Ammer ali Killer — pa tako daleč se menda vendar ne bo diskreditiral trb. obč. odbor. — Uvažuje naj se pa na vsak način nasvet, da se naj izvojuje na celi črti boj. Clara pacta, boni amici. — Pokaže naj se končno, kateri so naši in kateri ne, in potem naj sledi račun. Med volilci 1. razreda moramo vendar najti toliko inteligentnosti, da se bodo takisti znali definitivno odločiti na eno ali drugo stran. Neosnovana je trditve trbov. člankarja, da so delavci odvisni in naj se jih radi tega ne voli v odbor. Dotičnik pač ne pozna delavske pogodbe in ne — moči delavcev. Vsekakor so manj odvisni nego oni gg. nastavljenici, čez koje pač brez povoda udriha, in pa marsikateri dosedanjí odborniki! H koncu: gospodje, če ste narodni ne kompromisa z Nemci kot stranko. Spomnim naj le še, kako nezačajno so prelomili Nemci pri zadnjih volitvah kompromis (slučaj Roč-Rückl) Pač nemška »Treue und Sitte«. — Stajerska narodna stranka ima pravico in dolžnost, da poseže v ta boj; če to stori (kar je želeli), stori naj tako, da

»Pridemo pa še drugokrat,« je obetala Debeljakova. »Pozdravi se kmalu, ljuba moja! Z Bogom!« »Bog vas obvari!« Rojenice so se zahvalile za pogostitev in odšle. Doli na cesti pa se je ustavila mesarica in dejala posmehljivo: »Kaj vse počenjajo s tem otročajem! Človeku že res preseda, poslušati kaj takega in še vleči z drugimi. Zakaj ste pa vendar tako hvalili otroka, gospa Bibijana? Bežite no kam, saj ni nič posebnega!« »Hm, to se le tako govori,« se je izgovarjala babica. »Pohvala ne stane nič in vendar zelo veseli starše.« »Pa da bo škof, škof!« se je rogala Debeljakova. »Haha! Škof! Kajpada!«

»Toliko kakor jaz!« se je smejala Bibijana. Tako so se pogovarjale rojenice, dokler se niso obrnile vsaka proti svojemu domu. Pri krstu so dali dečku ime Anton Peter Damijan. In rasel je, toda bolj na telesu nego na duhu. Podnevi je spal, ponoči pa je delal v veliko nevoljo in žalost vseh sosedov strastno na orglice. »Ponočnjak bo, nikdar pa škof!« je domnevala izkušena babica Bibijana. »Ponočnjak bo in pravi krokar!« In zdelo se je dobro: zakaj iz dečka se je razvil slavni ata Bucek, prvi krokar ljubljanski.

se ji nekeč ne bo mogel od nobene strani očitati — kompromis z Nemci. Gospodje, ki imajo v trboveljski občini vplivno besedo, naj se otresejo predsodkov, neodločnosti in naj uvažujejo nasvete in mnenje volilcev, podanih sine ira et studio.

Direktor Leiler v Hrastniku je odjedel trem vrlem »Sokolom« kruh pri rudokopu, ker mu jih je priporočil »Stajere«. Doktor Marcius je izjavil, da ne dobi pri njem nihče iz konzuma več zdravil. Ta dva sta tudi nemška kandidata za občinski odbor, katera bode izvolila slovenska večina volilcev 1. razreda. Gospodje v Trbovljah, ne vežite se prej z nikomur, da bodele tudi Hrastničane vprašali za mnenje.

Celovški škof dr. Kahn je res odstopil. Kar na tihem je izginil s površja. Izvedelo se je za njegov odstop šele v trenutku, ko je bilo razglašeno imenovanje njegovega naslednika. Kahn je moral odstopiti zaradi tatvin in goljufij, ki so se zgodile v zvezi koroških klerikalnih posojilnic. Bil je škof od l. 1887.

Katoliška cerkev, ki je samo za Italijane! Pišejo nam iz Primorja: Kakor smo pred kratkim poročali, se je vršila prejšnjo soboto v stolni cerkvi v Poreču, katerega najbližja okolica je popolnoma vsa hrvaška — poroka dveh Slovanov v nju maternem jeziku. Poreški Italijani so bili vzdignili radi tega grozen krik in liberalni občinski svet je izbral delegate, ki so šli »protestirati« k škofu Flappu radi tega »nečuvenga« čina, katerega je zakrivil »slavofilski« kanonik Arlandini. — V četrtek se je zopet vršila seja poreškega mestnega sveta v kateri je »očka« župan vselega lica naznanil »resnim« občinskim svetnikom, da je »dobri« škof Flappu godil protestu mestnega sveta in odredil, da se za naprej ne sme v poreški baziliki vršiti nobene cerkvene opravilo več, ki bine bilo v italijanskem ali latinskem jeziku. — Za eventualne slučaje (poroka hrvaškem ali slovenskem jeziku) je škof določil zapuščenost stransko cerkvice, v katero takorekoč nikdo ne zahaja. — Mestni svetniki so vzeli škofovo odredbo in sporočilo z zadovoljstvom na znanje in sporoče Flappu svojo zahvalo in spoštovanje, ker je s svojo odredbo obvaroval poreško baziliko pred »slovenskim okuženjem«. — Torej zapuščenost postransko cerkvice je določil škof Flapp — ta višji pastir poreško-puljski in »namestnik božji«, za Slované širne poreške okolice! — Poreškim Slovanom torej niti Boga ni dovoljeno več moliti v svojem jeziku in to po ukazunjih »višjega pastirja«, ki je pa obenem največji prijatelj poreških irredentarjev, liberalcev in framasonov! — Potem pa naj nam še prihajajo klerikali z večnim zatrdilom, da je »sveta rimsko-katoliška in edino zveličavna« cerkev vsem enako pravična in proti vsem enako »vsmiljena«!

Iz učiteljske službe. Učiteljica na deški rudniški šoli v Idriji Avrelia Schittinig je dobila službo suplentinje na državni ljudski šoli v Trstu. Za suplentinjo na deški rudniški šoli v Idriji je imenovana učiteljska kandidatinja Zdenka Bloudek.

Spremembe pri e. kr. finančni straži na Kranjskem. Prestavljeni so: Nadpaznik Ivan Runnik iz Črnomlja v Postojno, paznika Leopold Erjavce iz Postojne v Črnomelj in Ludovik Ostere iz Ljubljane v Krško. Novo sprejet je paznik Ivan Jerše za Ljubljano.

Jenkovega častnega večera dne 6. novembra t. m. se udeležili tudi deputacija podružnice »Glasbene Matice« iz Trsta. Takisto obeta biti udeležba z dežele velika. Veseli nas to, saj s tem pokazemo, da znamo ceniti zasluge naših zaslužnih kulturnih delavcev. Kakor smo že naznanili za »Slov. Filharmonija« tudi še po zvršenem oficialnem delu ter se postavijo v dvorani stoli in mize. Slavljenec, Davorin Jenko, ostane še tudi ro v zornodu v krogu svojih čestilcev. Vstopnice se dobivajo pri gospe Šečerjavi v Šelenburcovi ulici in na večer slavlja pri blaginji.

»Slovenec« očita Davorinu Jenku plagijstvo. Češ, da je naša narodna himna »Napreje« posnetek stare slovenske narodne pesmi. »Slovenec« pravi, da so to »očitanje« sprožili »Novi akordii«, torej gotovo kompetentna instanca, vsled tega da je vsaka slava radi »Napreja« odveč. »Slovenec« očitanje je ob trenutku, ko se Slovenci pripravljamo, da do stojno proslavimo kulturno delo slovenskega skladatelja, neumestno in neaktano. Pa je tudi laž, da bi bili »Novi akordii« izrekli očitanje plagijstva. »Novi akordii« kažejo samo, da sta prva dva takta »Napreja« in neke narodne pesmi enaka in potem pravi o »Napreju«: »slovenska duha je zavalovila v onem svečanem trenutku v našem Davorinu, rodila je slovensko melodijo, ki ji ni

treba gladiti pota v slovenska arca.« Samo zlobnost more v teh besedah čitati očitanje plagijstva. Ravno »Novi akordii« so urejavani tako strokovnjaški, da je pri takem listu popolnoma izključeno, da bi zaradi enakosti dveh taktov v dveh melodijah že sklepali, da je ena melodijska le posnetek druge. Tako sklepanje bi bilo naravnost otročje, zakaj izvirnosti melodije niti najmanj ne jemlje dejstvo, da je par taktov te melodije podobnih ali enakih nekaj taktom druge melodije. Zaradi te enakosti je prav tako mogoča samostojna invencija na eni kakor na drugi strani. Z dvema taktoma bi po »Slovenčevem« tudi Beethoven ali Mozart lahko dokazali — »plagijstvo«. Očitane je »Novih akordii« torej ni bilo treba strokovnjaški ovreči, kakor to zahteva »Slovenec«. Prvič takega očitanja sploh bilo ni, drugič pa, če bi bilo, ne bi bilo strokovnjaško v tem slučaju. — Toliko v obrambo Davorina Jenka.

Umetniška razstava. Radi nepričakovanih in neprijetnih ovirov se je izdaja ilustriranih katalogov znatno zakasnila. Ker so pa v razstavi na posameznih umotvorih pritrjeni pojasnjevalni listki, obiskovalci gotovo ne bodo preveč občutili časovno pomanjkanje katalogov. Cenjenim inserentom pa se vljudno naznanja, da je »Generalna anonončna pisarna v Ljubljani« svoj posel točno opravila in da ni kriva tega zakasnenja. Katalog bo izšel v ravno tolikem številu eksemplarov, kakor je bilo od spočetka namenjeno in ker se bo vsled svoje umetniške vsebine prodajal ne le pri razstavniki blaginji, ampak tudi v knjigarnah v Ljubljani in drugod. Se njegovo razširjenje nikakor ne bo zmanjšalo, tako da cenjeni inserenti ne bodo trneli nobene škode.

Nepravilno postopanje. Iz trgovskih krogov se nam piše: Ze več let opazujemo, da slavni erar pri kupitju s soljo ne postopa tako, kakor bi moral postopati. Pri vsaki vreči s 50 kilogrami smo trgovci prikrajšani za 1 do 2 kilograma soli. Kilogram soli sicer ni veliko, toda tekom let je erar na ta način zaslužil ogromno vsoto, dočim smo imeli trgovci občutno škodo. Marsikdo se je radi takega čudnega postopanja je pritožil, toda vse pritožbe ne pomagajo nič. Država potrebuje denarja in zato zaračuna erar tudi tisto sol, katere v resnici nihče ne dobi. Tako postopanje je sicer dobičkanosno, pošteno pa ni. Naj bi trgovci zavzeli pri erarju odločnejše korake, da pridejo tudi do tiste soli, ki jim po vsi pravici gre. Katere pa doslej niso dobivali.

Pri upravnem sodišču bo dne 16. t. m. javna ustna razprava o pritožbi Milana Ivančiča iz Svetja zoper finančno ministrstvo zaradi pristojbine neke dobavne pogodbe.

Utonila je 2. t. m. 48letna posestnica Franciška Skok iz Pristave, okraj Kamnik. Padla je z neke brvi v vodo, kjer je utonila. Skokova je bila epileptična.

Mlinar in njegova hči v Ribnici. Društvo za varstvo otrok v ribniški dolini je priredilo 29. in 30. oktobra v Arkovem salonu dve gledališki predstavi. Obkrat se je dalo staroznano Raupachovo žaloigro »Mlinar in njegova hči«. Med tem, ko je pri prvi večerni predstavi napolnilo Arkov salon mnogobrojno inteligentno občinstvo iz celega sodnega okraja, je prišlo k drugi popoldanski predstavi tudi prirosto ljudstvo v obilem številu. Posebno pri tej zadnji predstavi je bil gledališki prostor natlačeno nabit. Z igro je bil združen tudi srečolov. Vsega skupaj je bilo nad 200 dobitkov, med katerimi so se nahajale prav krasne in tudi dragocene stvari. Med onimi, ki so v ta namen darovali dobitke, je poveljal omeniti vrle Sodražane, ki so se prav posebno izkazali. Loškonoška brata Rus, sta darovala veliko, lepo srno. Preveč bi bilo naštevati vse velikodušne darovatelje imenoma. — Kar se igre same, odnosno njene uprizoritve tiče, se mora reči, da se takšnega popolnega igranja na deželi ne more zahtevati in tudi ne pričakovati. Saj na so bile glavne vloge v rokah že preizkušenih igralcev, ki so že mnogokrat nastopili. Ne da bi pretiraval, moram nendariti, da so bile vloge dobro naštevirane in primerno razdeljene. Igralci so se močno potrudili doseči tudi umetniški efekt. Rečem, ta namen je bil v veliki meri dosežen. Glavno vlogo starega mlinarja Črneti je izborno nadodil drinšveni tajnik g. Spende. Bil je skozinekoz originalen, umel se je živo živčevati v svojo vlogo in jo je s pravo igralsko sretnostjo izvel do konca. Njegov igralski talent se je izkazal s pravno vero sta igrala Konrad in Marica (g. in g. Burgerjave). Z rafinirano natančnostjo sta rekla svoji nalogi. Njuna igra je bila naturalistična, karakteristika pravilna, nastan in mimika perspiciliona. Deloma je motilo to, da je imela Marica oklepama črna obleka, namesta bela. Očitano, kakor vedno je bil g. Zupančič, ki je kot vsaki vrhunski igralec imeniten figurant. Njena igra, kakor tudi žmanja (g. Tmaličeva) igra sta bili ljubki, polne dočelnosti.

ati. Saj pa sto ti dve igralski moči na ribniškem odru že znani in tudi zelo priljubljeni. Tudi ostale manjše vloge so bile v spretnih rokah, kakor gostilničar Pivk (g. Adamič), njegova žena (g. L. Podbojeva), kmet Matija (g. Grčar), duhovnik (g. Oljčak) in Korenka (g. Kračovic). — Prav dobro se je posrečil prizor na pokopališču. Opazili smo razne osebe, ki jih je igra genila do solz — dokaz, da je stala uprizoritev na visko podeželskega slov. odra. — Končno je omeniti še g. d. Pavlo Rižollijevo, ki je med pavzami igrala na klavir in pri prizoru v gostilni poleg jaslje (ki jih je napravil g. Zupančič) zasviral čarobno melodijo »sveta noč, tiha noč«. ... Namen je bil vsestransko dosežen. Najlepša hvala gre vsem, ki so nesebično pripomogli do tako lepo uspešnih prireditve. Kakor čunjebo bo dobilo važno društvo nad petsto kron čistega dohodka. Zaslugo pri tem pa ima tudi g. notar Gruntarjeva, ki je kot društvena blaginjičarka dala inicijativo in v upravnem pogledu vodila prireditve. Društvo ji je hvale dolžno. Blagemu namenu je sledil lep uspeh. In to je prav!

Ljubljence naše politične oblasti. Pišejo nam iz kostanjevke sodnega okraja: G. Ivan Kuhelj iz Kostanjevice je sedaj absolutni gospodar v zadrugi obrtnikov tega okraja. Sicer res ni bil nikdar izvoljen za načelnika te zadruge, v resnici pa je po smrti načelnikovi prevzel to mesto kot podnačelnik. Dobre dve leti je paševal v tem svojstvu in nove volitve kar ni hotel razpisati, ker je imel in še ima z neke strani veliko potuho. Ko se je končno letošnjega maja vendarle odločil ter razpisal novo volitve, je prišlo mnogo volilnih upravičencev iz sosednega St. Jerneja, ki niso zanj nič dobrega obetali. Volitev načelnika se je pravilno izvršila po listkih in uspeh je bil ta, da je bil izvoljen za načelnika g. Josip Hudoklin, podobar iz St. Jerneja z dvetretjinsko večino glasov. G. Kuhelj, videč, da je sijajno pogorel, pa popade svoje knjige (zakaj neki?) ter izjavi že med vrati, da se občni zbor ni vršil pravilno, češ ker je bil nesklepen. Prej pa je bilo zborovanje popolnoma pravilno, protipostavno je bilo šele, ko je bil znan izid volitev. — Od tedaj vrši vse zadruge posle še vedno g. Kuhelj; še vedno se niso razpisale nove volitve, če so bile zadnje nepostavne in končno: okrajno glavarstvo v Krškem vse to vidi, ve in — molči! Živimo pač v postavní Avstriji, kjer smejo podirati eni to, kar so s trudom drugi sezidali.

Poučna obrtna razstava zadrug obrtniškikh rokodelcev v Krškem. Misel, da bi se v Krškem priredila taka razstava, sta sprožila g. dr. Tom. Romih, ravnatelj meš. in vodja obrtne nadaljevalne šole in g. strokovni učitelj Karel Humeč. Zadrugiški predsednik g. Lorenc Glogovšek je povabil v nedeljo, dne 30. oktobra krške rokodelce k skupnemu posvetovanju glede prireditve omejenih razstav. To posvetovanje se je vršilo v gostilni g. Gregoriča in se ga je udeležilo nad 20 mojstrov. Tudi učiteljstvo je bilo zastopano. G. dr. T. Romih je razjasnil pomen take razstave, g. Karel Humeč pa je govoril o načinu prireditve. Razstava naj bi se združila z razstavo risarskih in pismenih izdelkov obrtnih vajencev, učencev tukajšnje obrtnonadaljevalne šole. Vsak vajenec naj bi napravil k eni izmed svojih risarij prikladen obrtni izdelek. Razun tega naj bi tudi mojstri razstavili svoje lastne izdelke. V posebnem oddelku naj bi se razstavile različne sirovine obrtni izdelek. Vsa razstava delcevo roko polagoma nastane iz sirovine obrtni izdelek. Vsa razstava naj bi pokazala, na kako visoki stopnji so pri nas posamezne obrti. Razstava naj bi se priredila meseca avgusta l. 1911 v prostorih krške meš. šole. Aranžma razstave prevzame g. strok. učitelj Humeč. Predlogi obeh g. predavateljev so bili soglasno sprejeti in na predlog zadrugiškega predsednika g. Glogovška se je takoj volil razstavní odbor. Sestavil se je takole: G. župan I. Jerman predsed., g. ravnatelj dr. Romih podpreds., g. učitelj Fl. Rosman tehn. preds., g. L. Glogovšek tehn. podpreds., g. strok. učitelj L. Levstik tajnik, g. učitelj Završnik tajn. namest., g. A. Omerza blaginjak, g. Fl. Rosman, blag. namestnik. V odbor so bili voljeni še naslednji gg.: Jeras, Rumet, Jurovic, Golob, Krč, Gerald, Starv, Šilovinc, Podnec, Jurček, Koletič, Naglič, Trešč, Čebular, Španiček, Krieger, Klobučar, Černetič. Prva odborova seja se vrši v nedeljo, dne 6. novembra ob 2. popoldne v gostilni g. Gregoriča.

Iz Drage na Kočevskem. Naš učitelj je prosil za službo v Kočevski reki. Sprl se je s svojim prijateljem Kinclom in razšlejen boče zapustiti kraj svojega delovanja. Pot mu bode lahka! To mu želijo vsi Slovenci, ki hvalijo v naši tužni dolini. Učitelj Černe je zasrizen Nemec, kakor jih je malo. Povsod in vsak čas je ger-maniziral na vso moč. Politika mu

gre čez vse. On je tisti, ki je vodil v Dragi pri občinskih volitvah čete Nemcev proti nam Slovincem, ki nam je Drago kradel, ki je klical različne hujšake v Drago, kadar sam ni mogel več izhajati. Da imamo »Südmärker« in Schulvereine, je njegova zasluga. Pri tukajšnji posojilnici morajo tako plesati, kakor učitelj Černe žvižga. Pri občinskem uradu se sme samo to zgoditi, kar Nemeec Černe veli. Pri kmetijski filijalki je samo tisti član, komur on dovoli. Pod njegovim vodstvom je prišlo tako daleč, da šteje slovenski oddelek v naši šoli samo še 9 otrok. Nemški oddelek šteje pa čez 60 otrok. Ali je treba še več primer? Ali ni očitno, da je Černe največji sovražnik slovenskega ljudstva v naši dolini? Slovenci v Dragi in okolici imamo samo eno željo: Proč iz Drage z učiteljem Černom. Naj bo zunaj na Kočevskem za »Direktorja«, nam to mar ni. A tu v Dragi hočemo imeti učitelja, ki čuti »našim ljudstvom, ki dela za naše ubogo slovensko ljudstvo«.

Sodnik, kakršnih ni več v Avstriji. Včerajšnji »Narodni Dnevnik« prinaša o delovanju gornjegajškega sodnika Grebence tako škandalozne stvari, da se je res čuditi, da je mož še vedno prdstojnik okrajnega sodišča. Grebenc je grozno maščevalec človek. Gorje mu, ako pride pri njem kak uradnik v nemilost. Svojo moč hoče kazati celo ljudem, ki niso od njega čisto nič odvisni. Tako je zagrozil nadučitelju Koebeku: »Dem werde ich schon das Gasthausgehen verleiende!« Ker ni dobil Grebenc v Mikuževi mesariji vedno najboljšega mesa, je naročil orožnikom, naj posebno pazijo na Mikužovo hišo, rekoč: »Denn werde ich schon die Flügel stutzen.« V neki šolski zadevi, ki sidišče nič ne briga, je dal nadučitelj Koebek Grebencu nepovoljen odgovor. Ko je Koebek zaprl vrata za seboj, je Grebenc zaklical: »Ist das ein Trottel!« Zapuščinske obravnave zavlačuje z izgovorom, da je treba počakati, če se morda zapustniku ne bo rodil še kak postumus. Takih odloženih aktov je baje vse polno. Značilen za Grebencovo postopanje je sledeči slučaj: Dne 14. septembra 1908 je bil Grebenc na inventuri po umrlem 68letnem Janezu Irmančniku. Zadevo je zavlekel na ta način, da je zapisal na akt: »Sedaj pa pravijo, da naj se počaka z odpošiljativjo zapuščinskega izkaza, dokler se ne bode odločilo ali izkazalo, ali bode vdova porodila postuma, kajti mnenja in čuta je, da je po rajnkem zopet spočela.« In ta vdova, ki je baje po rajnkem zopet spočela, je bila stara ob smrti njenega moža 60 let. — Ako strelja prdstojnik okrajnega sodišča take kozle, potem ni čudo, da ga nikdo več ne smatra resnim.

Odlikovanje. Gosp. Ivan Paulšek, nadučitelj v Račah, je dobil pri čebelarški razstavi na Dunaju za svoj predmet, ki je nekaj izrednega za čebelarje, najvišje odlikovanje — veliko zlato svetojlo.

Nepošten pomočnik. Pleskarski pomočnik Ferdinand Znidar je ukradel v Pristavi pleskarskemu mojstru Erjavcu v Slatini 30 predlog in je v škodo bajtarice Neže Perl izvršil goljufijo. Pomočnika iščejo.

Aretirani čevljarski učence. Iz Mozirja poročajo: Čevljarski učence Matija Potočnik je izvršil na neki osemletni deklici zločin zoper pravost. Nato je ušel in ga niso mogli tri mesece dobiti. Zdaj ga je orožništvo v Mozirju aretiralo ter ga oddalo okrajnemu sodišču v Gor. Gradu.

Bojevitá amačanka. V vinotočen župnika Bezenška v Čadramu, okraj Konjice, je bilo več kmečkih fantov, med temi Jurí Košir s svojo ljubico Elizabeto Jaurič, Franc Košir in Ana Kokolj. Med Francem Koširjem in Jauričevo je prišlo zaradi neke malenkosti do prepira. V tem prepiru je Jauričeva imenovala Koširja ušivca, nakar ji je ta dal zausnico. Jauričeva je bila vsled tega jezna, prišla je noč te hotela Koširja zabosti. Ana Kokolj jo je hotela zadrževati in je zato dobila sunek v roko. Nato je Jauričeva zabodla Franca Koširja v prsi ter ga težko ranila. Fantje so na to bojevitó amačanko pretepli ter jo naznanili sodišču.

Tat ušel. Rudarju Janezu Galusu iz Essena, ki je bil pred kratkim časom pri svojih sorodnikih v Sevnici na obisku, je bilo ukradeno 50 mark v papirju in hranilnična knjižica z vlogo 1200 mark. Tatvino je izvršil najbrže nek Anton Senica, ki je od tega časa izginil iz Sevnice. Kakor so poizvedovanja do gnala, je šel na Nemško, vzdignil v Essenu 1200 mark ter se nato najbrže podal v Ameriko.

Občinske volitve v Gradcu. Dne 16. novembra se vrše v Gradcu dopolnilne občinske volitve iz III. razreda. Došlo bo do hudega boja med nemškimi nacijskimi in socijalnimi demokratí.

Proti Preblavski slatini so nastopili sedaj celo nemški časopisi. Tako piše »Grazner Tagespost«, da je dobil to slatino v zakup Žid Ortner,

ki je brezobzirno zvišal cene. Ako so celo Nemci s tem podjetjem nezadovoljni, tudi za nas Slovence ni povoda, kupiti premoženje nemškemu Židu, posebno ker imamo najcenejšo slovensko kisel vodo v Tolstovrški slatini, ki je po izreku zdravnikov izredno zdravilna in okrepilna pijača. Naroča se pri oskrbništvu Tolstovrške slatine, Guštanj, Koroško. Oskrbništvu pošlje na željo vsakomur prospekte, cenike itd. Del čistega dobička gre v narodne namene.

Za župana Podkloštr na Koroškem je izvoljen tamkajšnji notar Josip Krainer.

Pravi tržaški ptič. Dolgo časa je bilo v poročilih tržaških italijanskih časopisov čitati v sodnih obravnavah vedno ime zagovornika dr. Pompeo Robba. V Trstu ve vsakdo, da je ta dr. Pompeo Robba navihaneec prve vrste, ki hodi pri izvrševanju svojega poklica vedno ob skrajnem robu kazenskega zakona. Letos pa ga je enkrat sodišče prijelo. Obdolžen goljufije in kriviga pričevanja je bil postavljen pred deželno sodišče, ki pa ga je oprostilo. Državno pravdnništvo je vložilo ničnostno pritožbo, a kasa-ejski dvor jo je zavrgel. Dr. Robba je torej rehabilitiran ali zaradi tega mu vendar pametni ljudje ne bodo več zaupali.

Grozec štrajk pri »Austro-Amerikani«. Iz Trsta poročajo: Včeraj dopoldne bi morala »Austro-Amerikana« odgovoriti na zahtevo zveze kapitanov trgovske mornarice, da priznava zvezo kot zastopstvo svojih kapitanov. Če bi bil odgovor negativen, tedaj bi začeli danes kapitani »Austro-Amerikane« štrajkati. V trgovskih krogih so zaradi tega konflikta zelo razburjeni in si ne morejo razlagati, zakaj »Austro-Amerikane« ne ugodi želji oficirjev, ko je družba že podobne organizacije ostalih nastavljenec priznala. V trgovskih krogih smatrajo intervencijo oblasti za potrebno, da se s tem obvaruje trgovino velike škode.

Tatvina v Milanu. Meseca septembra so neznani zlikovci ukradli iz zbirke na gradu Sforza v Milanu stare novce v vrednosti 7000 lir, več dragocenosti in kos starega milanskega praporja. Novce, ki imajo veliko numismatično vrednost, so neznanci v Trstu prodali. Tržaški policiji se je posrečilo dobiti vse ukradene stvari nazaj. Aretirana je bila tudi neka oseba, katero so morali pa končno izpustiti.

Pogrešana turista. Naš dolenski rojak profesor dr. Anton Drganc in inženier Maks Himelbauer na Dunaju sta se v soboto odpravila v takojimno »Gesäuse« na Štajerskem, da bi šla na znano goro Plauspitze. Profesor dr. Drganc bi bil moral biti že v ponedeljek zopet na Dunaju, a se ni tja povrnil. Profesor dr. Drganc je 28 let star. Župan v Admontu, Pongratz, je na brzojavno prošnjo uredil rešilno ekspedicijo, a doslej je bilo delo te ekspedicije brez uspeha. Plauspitze je 2117 metrov visoka gora. Severna stran je silno strma in priti po tej strani na vrh je ona najtežavnejši nalog, ki jih je za turista dobiti v avstrijskih Alpah. Ze marsikak turist se je pri tem poskušal ponesrečiti. Naravne težkoče se pa še povečajo, če nastane dež ali zapade sneg. In ravno one dni je snežilo v teh gorah in je sneg zapadel do doline. Najbrž sta se dr. Drganc in njegov tovariš vsled snega ponesrečila; a tudi če sta samo zašla vsled mraza, je le malo upanja, da bi jih še ziva rešili.

Elektrodiagnostika »Ideal« zdravne glavne pošte ima od sobote 5. do sorka 8. novembra sledeči spored: Trdnjavsko topničarstvo. (Naravni posnetek.) Prigodek iz l. 1870. (Drama.) Makso zgreši nadstropje. (Komično.) Hasan Abdal. (Naravni posnetek.) Luka dobi nogomet v dar. (Komično.) Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9.: V Braniboru. (Naravni posnetek.) Francesca da Rimini. Rigadin za ljubljeno v igralko. (Komično.) Vsa ponedeljek in petek koncertuje ob 6. do 10. zvečer pri predstavah Slov. Filharmonija.

Španski sleparji so se zopet začeli oglašati po naših krajih. Razni posestniki in drugi imoviti ljudje dobivajo pisma, v katerih jim neznanec iz Španskega obeta silne zaklade, ki so v zemlji zakopani, ki pa se z njegovo pomočjo lahko dvignejo. Za to pomoč pa je treba plačati neko določeno vsoto in to se ponavlja v raznih presledkih in z različnimi pretevezami. Odveč bi bilo omenjati, da je vse sama sleparija. Taka pisma je oddati politični okrajni oblasti.

Mesec mrkne. V noči na 17. t. m. bo mesec popolnoma mrknil. Mrk meseca bo opaziti skoro v celi Aziji, Evropi, Afriki in Ameriki. Začetek ob 11. uri 44 min., konec ob 2. uri 58 min. ponoči. Popolni mrk bo trajal od 12. ure 55 min. do 1. ure 47 minut.

Draginja na trgu rapidno narašča. Ljudje sicer upijejo, da ni blaga, a to ni vse resnica. Danes je bilo zelja in krompirja na trgu toliko, da ga prodajalci niso mogli vsega

opraviti v denar. Krompir je bil po 8 K, pred nekaj dnevi so ga celo držali po 10 K. Zelje je bilo po 4 K. Jajca drže po 12, 14, da celo po 16 v komad. Pač blagor se meščaonom, ker imajo pravico živeti pri ti neznanosti draginji.

»Florjan« je zmotil. Predvčerajšnjem je ukradla na Poljanah neka 35letna brezposelna služkinja liter »Florjana« ter ga šla potem zavžiti v nek izkuh, kjer je nato ukradla tudi krilo. Ko so poklicali stražnika, je jela simulirati popolno pijanost, ki je pa tudi ni rešila zavora. Policija jo je po predpreiskavi izročila sodišču.

Devet oseb je včeraj aretovala mestna policija in sicer štirje so bili aretovani zaradi beračenja, 1 zaradi poverbe, dva pa zaradi postopanja in prepovedane igre, 1 pa zaradi suma hudodelstva tatvine. Zaradi tatvine je bil prijet 34letni dninar Alojzij Sinkovec iz litijskega okraja, ker je sumljiv, da je v Mostah svoji gospodinji ukradel 140 K. Vse so izročili pristojnemu sodišču.

Zaradi prepovedanega povratka je bila predvčerajšnjem aretovana 36letna Marija Debeljakova iz Pred-dvora na Gorenjskem ter izročena okrajnemu sodišču.

Svetilke so ugaševali danes ponoči po Bleiweisovi cesti trije fantje. Ko so zagledali stražnika, so zbežali, a jih je bil ujel.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljal v Ameriko 15 Slovencev in 29 Hrvatov. 15 Hrvatov je šlo v Bregence, 97 se jih je povrnilo v Zagreb, 72 pa na Reko, 10 Lahov je šlo v Kormin, 17 pa v Videm. Od Gruberjevega prekopa se je odpeljal v Čakurno 36 dni-narjev.

Izgnubljeno in najdeno. Neka dama je izgubila zlat poročni prstan. — Služkinja Marijana Dolinarjeva je izgubila črno denarnico z manjšo vsoto denarja. — Dijak Anton Vrhovec je našel črn dežnik. — Sprevodnik Anton Očakar je našel zlat ščipalnik, Jakob Bedenik pa srebrno žepno uro.

Zatekel se je vol k posestniku Ivanu Oblaku na Zg. Berniku št. 20. Vol je ušel najbrže komu, ki se je vračal z ljubljanskega semnja. Lastnik zglasi naj se pri gori imenovanem Ivanu Oblaku.

Uradne vesti. Dne 2. decembra bo pri okrajni sodnji v Ribnici dražba posestva vl. št. 85 kat. obč. Petje. Posestvo je cenjeno 4391 K. Najmanjši ponudek znaša 2927 K. — Dne 6. decembra bo pri okrajnem sodišču na Vrhniki dražba zemljišča vl. št. 242 kat. obč. Preser. Posestvo je cenjeno 2130 K. Najmanjši ponudek znaša 1420 K.

Iz davčne službe.

Premeščeni so gg.: davčni oficijal Arch iz Vipave v Mokronog, davčni asistent Fran Bole iz Ljubljane na Brdo, davčni praktikant Jereb z Brda v Vipavo, davčni asistent Anton Prudič od c. kr. davčne administracije v Ljubljani k c. kr. okr. glavarstvu v Krško in davčni asistent Fran Žagar od c. kr. okr. glavarstva k davčni administraciji v Ljubljani.

Narodna obramba.

Piše se nam. Ze več mesecev naslednjem izkaze denarnega prometa družbe sv. Cirila in Metoda. V vsakem izkazu je najti deficit. Očividno je tedaj, da ima družba več stroškov, kakor dohodkov. To da misliti. Rodoljubi na noge! Žrtvujmo toliko, da ne bo treba družbi segati po glavnici, temveč da bo redne stroške mogla z rednimi dohodki pokrivali. Na delo v pomoč družbi sv. Cirila in Metoda!

Branibor. Ustanovni občni zbor Podružnice društva »Branibor« v Ljubljani št. I. se vrši v četrtek, dne 10. listopada t. l. v gostilniških prostorih pri Zupančiču na Ahacelji (Martinovi) cesti št. 15. Pričetek ob 8. zvečer. Z ozirom na eminentno važnost društva, ki mu je namen delovati proti pogubnemu stremeljenju nemške »Südmarche«, se prosi uljudno mnogobrojne udeležbe. Pred pričetkom zborovanja se bodo sprejemali člani.

Opozarjamo ponovno na »Malenšek-Martinov večer« združenih šent-peterskih podružnic Ciril-Metodovih v hotelu Štrukelj, dne 6. t. m. Vstop prost. Pričetek ob 7. zvečer.

Društvena naznanila.

Narodna čitalnica v Ljubljani. V ljubljanski čitalnici se je začelo novo živahno življenje. Vsled tega je bilo potreba, da čitalnica preuredi svoje prostore v Narodnem domu. Ker se je družba C. M. preselila na vzhodno stran poslopja, ima sedaj čitalnica svoje prostore sklenjene. Mala dvorana se oddaja skoro vsak večer za razne plesne prireditve, takozvana kavarna in igralna soba pa sta dobile praktične moderne ventilatorje in kavarna še posebej elegantno novo peč in krasen električni lestenec. — Kakor znano bo prirojela

Narodna čitalnica tudi vsakih 14 dni družabne večere s plesom. Poskrbljeno pa bo tudi za zabavo neplesalcev. Za starejše gospode specialno so na razpolago: préférence, tarok in domino. — Restavratore Narodnega doma bo točil dobra vina in pivo; seveda bodo tudi abstinence našli svojo limonado ali jabolčnik. Tako je Narodna čitalnica sedaj res najboljši faktor za gojenje družabnega življenja v Ljubljani in zato naj se si občinstvo tudi v velikem številu udeleži danes ob pol 9. zvečer prvega čitalniškega zabavnega in plesnega večera v Narodnem domu.

Martinov večer priredi pevsko društvo »Slavec« v nedeljo, dne 13. t. m. v veliki dvorani »Narodnega doma«. Spored bode obsegal skladbe slovenskih, hrvaških in čeških skladateljev, z izvirnim besedilom in sicer v zborovnem petju, četverspevih in samospelih, zabavni del sporeda pa komične prizore in ples. Začetek bode ob polu 8. zvečer in so gostje dobro došli.

Kot 54. ustanovni član s vsoto 50 K je pristopil k pevskemu društvu »Slavec« odlični somešan, kateri pa v svoji skromnosti ne želi biti imenovan. Vrlemu rodoljubu priskrba hvala, s željo, da bi našel še marsikaterega posnemalca.

Amater - fotografom! Pripravljajni odbor je končal načrt pravil za snujbo se amatersko društvo, ter bode najbrže tekom prihodnjega tedna sklical prijateljski sestanek vseh prijavljenih interesentov, na katerem bode prilika skupno pregledati načrt izgotovljenih pravil bodočega društva in bode imeli vsi navzoči interesenti priliko svoje želje in nasvete uveljaviti. Sestava in odločitev glede pravil je za vsakega bodočega člana zelo važna in pomembna, zato je želeli, da se sestanka udeleži tem večje število interesentov. — Ker je pa odbor mnenja, da je še mnogo slovenskih amaterjev, ki dosedaj še niso javili odboru svojih naslovov, prosi isti vse p. n. interese, da nemudoma javijo svoje naslove in event. želje in nasvete spodaj podpisnemu odboru, da isti zamore potem pravočasno posameznikom poslati vabila k sestanku! — Pripravljajni odbor društva »Klub slov. amater-fotografov« v Ljubljani.

Nar. čitalnica v Kamniku priredi v nedeljo 6. listopada točno ob pol 8. zvečer v društveni dvorani dramsko predstavo. Upizori se izvirna drama v treh dejanjih »Matie«. Spisal Ks. Meško.

Društvo »Zvezda« na Dunaju priredi v nedeljo 6. novembra ob pol 8. zvečer v restavraciji »Zum wilden Mann« IV. okraj, Favoritenstrasse št. 54, svoj zabaven večer s prijaznim sodelovanjem gg. N. Stritofa, A. Trošta in St. Sajovica na klavirju in violini in društvenega pevskega zbora.

I. občni zbor društva slov. svobodnomiselnih akademikov »Sava« na Dunaju se vrši v petek, dne 11. t. m. v Trötterjevem restavraciji »zum Magistrat«. Dnevni red je običajni. Svobodnomiselni slovanski gostje so dobrodošli.

Akad. društvo slov. agron.

»Kras« na Dunaju priredi skupno z bratskima društvoma hrv. agron. »Lipa« in »Srba agronoma« dne 5. listopada ob 8. zvečer v lokalni »Občanski založni« XVIII. Staudgasse št. 57 svoj prvoletniški večer. Slovanski gostje dobrodošli!

Učni doneski za šolanje otrok članov Prvega splošnega uradniškega društva na Dunaju. V zadnji seji upravnega sveta je uradniško društvo podelilo 45.300 K kot donos za šolanje šolajočih se otrok neimovitih društvenih članov. Vrhutega bode društvo priobčilo razpis podelitve vzgojevalnih doneskov. Razpisalo se bode 11 učnih ustanov od 250 do 600 K za šolanje srednjih in višjih šol. Tekom leta je društvo dovolilo za zdravilne ustanove 20.140 K in dalje izdalo do konca oktobra za učne ustanove 6300 K in za podpore 21.000 kron. Za humanitarne namene sploh se je izdalo od začetka društvenega poslovanja 3 milijone kron. Iz teh podatkov je razvidno, da uradniško društvo, katerega zavarovalni pogoji prekašajo po svoji ugodnosti enake naprave, nudi svojim članom še do-brote, kakršnih druge enake korporacije ne morejo dati.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Danes, v soboto zvečer se igra za naš oder dve noviteti: A. Schnitzlerjeva drama »Ljubljankan« v treh dejanjih. Glavne vloge imajo gđ. Wintrova in gđ. Šetrljova, ter g. Nučič, g. Šimaček in g. Skrbiniček. (Predstava za par - abonente.) — V nedeljo popoldne ob 3. se upizori za goste z dežele, ki pridejo na koncert »Glasbene Matice«, Leharjeva opereta »Knežica« s gđ. Haderbolčovo, gđ. Thalerjevo, g. Iličičem, g. Bohuslavom, g. Bukšekom, g. Povhetom in go. Bukšeko. (Izven abonementa; za lože nepar.) — Zvečer ob 7. ljudska predstava Raupachove drame »Miklar in njegova žena« (izven

abonementa; za lože nepar). — Prihodnji teden »Dolaraka princeza«.

Slovenski Jug.

— Sporazum med banom in hrvaško srbsko koalicijo? Te dni so se vrstile v Zagrebu konference poslancev, ki so bili izvoljeni kot pristajali bana dr. Tomašića. Razpravljalo se je v prvi vrsti o načrtu, kako bi se dalo vladi pridobiti v saboru zanesljivo večino. Takozvana osijska organizacija je sklenila vse storiti, da pride do sporazuma med banom in hrvaško-srbsko koalicijo. Včeraj so imeli poslanci zopet sejo ter so sklenili sprejeti program hrvatske enotne samostalne stranke v vseh bistvenih točkah. V svrhu revizije sprejetega programa v nekaterih ne-bistvenih točkah je bil izvoljen poseben odesk. V ta odesk so bili poslani poslanci grof Pejačević, dr. Avakumović, dr. Pinterović, dr. Neuman in dr. Šišić. Predmet revizije bo lo baje one točke strankinega programa, ki vzbujajo sum »trialističnih alur«. Čim hrvatska enotna stranka dovolji v revizijo, bodo stopili v njo vsi poslanci, ki so bili izvoljeni kot banovi pristajali.

— Odstop hrvaških oddelnih predstojnikov? »Obzora« poroča, da bosta oddelna predstojnika Slavko Aranitzki in dr. Milan Amruš podala svojo demisijo, ker sta pri zadnjih volitvah propadla. Ban dr. Tomašić bo njiju demisijo sprejel. Imena novih oddelnih predstojnikov še niso znana, toliko pa je gotovo, da bosta oba sekijska šefa vzeta iz vrst nove vladne stranke. Kot najresnejša kandidata za mesto oddelnega predstojnika za pravosodje, imenujejo poslance dr. Gigo Avakumović.

— Volitev belgradskega župana se ima izvršiti te dni. Samostalna stranka kandidira tiskarnarja Davidovića, socialni demokratje pa časnika Dimitrija Tucovića. Zmagal bo gotovo Davidović. — Demisija srbskega kabineta. Belgradsko »Novo Vreme« javlja, da bo ministrski predsednik Nikola Pašić v kratkem odstopil, ter bo imenovan za predsednika državnega sveta. Vodja samostalne stranke Ljuba Stojanović bo imenovan za državnega svetnika.

— Pridelek tobaka na Bolgarskem. Iz Sofije poročajo: To leto je na Bolgarskem zelo dobra letina za tobak, pridelali so ga sedem milijonov kilogramov. Bolgarska ga za se potrebuje 2 1/2 milijona. Cena bo za en kilogram 1.20 do 2 franka.

— Darila za »Slovanski Dom« v Sofiji. Poročali smo že, da nameravajo v Sofiji zgraditi sijajno palačo za »Slovanski Dom«. Ta ideja je vzbudila v vseh bolgarskih rodoljubnih slojih veliko zanimanje in poedini rodoljubi so jeli pošiljati znatne prispevke, da se ideja čim najpreje uresniči. Tako je poslal znani veletržec in velik bolgarski rodoljub Sava Panica na Dunaju za »Slovanski Dom« v Sofiji 1000 levov, trvdka Baklov v Sofiji pa je v isto svrhu žrtvovala 600 levov.

— »Slavjanski Glas«. To revijo izdaja »Slovanski blagotvornitelno društvo« v Bolgariji. Pravkar je izšla 4. in 5. knjiga, ki ima zelo zanimivo vsebino. Omenjamo samo te-le interesantne razprave: Dr. M. Bobčev: »Pogled na slovanski kongres v Sofiji«; dr. B. Beron: »Slovanski zdravniški shod v Sofiji« in dr. V. Jagić: »Slovanski jezik«.

Po slovanskem svetu

— Japonski častniki v Krakovu. Večja skupina japonskih častnikov je nedavno tega prispela v Avstrijo, da prouči avstrijske vojaške uredbe. Večina teh častnikov je ostala na Dunaju, dva izmed njih pa so poslali v Krakov, kjer sta ves čas svojega bivanja predmet splošne pozornosti.

— Družba Margarite Slavjanske, hčerke znamenitega Dmitrija Agrenjeva Slavjanskega, odputuje dne 23. novembra iz Odesa na zopetno turnejo po Evropi. Najprvo poseti pevski zbor Slavjanske, ki šteje sedaj 35 oseb. Bolgarsko, kjer priredi koncerte v Varni, Ruseju, Plevnu, v Trnovem, Razgradu in Sofiji.

— 50letni jubilej ruskega pisatelja. Te dni je slavil 50letnico svojega književnega delovanja znameniti ruski pisatelj P. D. Boborikin. Boborikin je dober prijatelj tudi nas Slovencev, zato mu tudi mi iskreno čestitamo k rednemu slavlju.

— O bodočnosti Rusije je priobčila obširen članek »Berliner Börsenzeitung«. V tem članku se priobčujejo podatki o sadnem splošnem ruskem štetju v Rusiji ter se konstatuje, da je na Ruskem v sadnem desetletju naraslo prebivalstvo za toliko duš, kolikor jih šteje Francija v celoti. Ker je v Rusiji še toliko rodovitne zemlje, da lahko prehrani dvakrat, trikrat toliko ljudi, kakor jih sedaj šteje Rusija — 165 milijonov,

— pravi nemški list, da se še iz tega dejstva lahko sklepa na sijajno bodočnost Rusije.

— Nemške marke na Ruskem. V Revelu na Ruskem so otvorili novo nemško gledališče. »Tägliche Rundschau« piše, da vsi Nemci pozdravljajo ta fakt z največjim zadovoljstvom in pravi, da je bilo revelsko gledališče zgrajeno s pruskim denarjem v ta namen, da bi se narodna zavest ruskih Nemcev povzdignila in zadobila moči za odpor proti Rusiji. Za nemško državo je zelo važno, da bi bilo dovolj v sosednji državi vzgojeno nemštvo in jasni zavesti svoje narodnosti. Kateri Nemec pogleda na zemljepisno lego Nemcev v Rusiji razume to. »Tägliche Rundschau« razda nado, da bo Revel v bodočnosti ravnotako kakor Riga ena največjih opor Nemštva na Ruskem. Te vrste osvetljujejo tudi nemško politiko v drugih državah, ki so sosedne Nemčiji.

Razne stvari.

* Tatvina v železniškem vozu. Med postajama Waidbruck in Bogen je bilo na brzovlaku ukradeno nekaj 30.000 K. Storilec je izginil brez sledu.

* Jelnik pobegnil. 20letni Karel Sarga je bil nedavno v Pragi obsojen radi tatvine v petletno ječo. Ko ga je v četrtek spremljal paznik v kaznilnico v Pankracu, je Sarga z zvezanoma rokama skočil iz železniškega voza, ter pobegnil. Ves lov je bil zaman.

* Oficir ustrelil svojo ljubico. V Budimpešti je ustrelil nadporočnik Muzsai v stanovanju svojega brata, poštnega oficijala, Aladarja Muzsaja, svojo ljubico. Sprožil je v njo dve krogli, kar je povzročilo takojšnjo smrt.

* Usmiljeni brat pobegnil iz samostana. V Lučavi v severni Ogrski je pobegnil iz samostana usmiljenih bratov brat Josip Rolpik. Brat je bil izobražen mož, ki je zdravil svoje bolne sobrate. Brat Josip je izstopil iz reda usmiljenih bratov, da bi mogel zdraviti mlado dekle, s katero se hoče poročiti.

* Lepa žena. Nekemu aristokratu v Grunewaldu pri Berlinu je pobegnila žena s svojim ljubimcem. Mož je bil vedno uverjen o ženini zvestobi in ni nikdar mislil, da ga vara. Presenečenje je zdaj tem večje, ker je ljubezniva žena odnesla možu 300.000 mark in mnogo zlatnine.

* V Perziji vre. Kakor se poroča iz Teherana, se je uprlo več vojaških čet. Upor je narodnega značaja, ker je naperjen proti Angliji in Rusiji. Domači boji in prepri so baje po celi deželi ponehali. Po celi Perziji vlada veliko ogorčenje proti Angliji in Rusiji.

* Proti zrakoplovom. Z Dunaja se poroča, da so iznašli novo strelno napravo, ki bo zelo nevarna sovražnim zrakoplovom. Proti zrakoplovu izstreljena snov se namreč ob zrakoplovu razpoči, kar povzroči eksplozijo vsakega zrakoplova. Pri tozadnih poskusih so se baje dosegli velikanski uspehi.

* Z nevesto v zrakoplovu. Danski zrakoplovec Robert Svendsen se je v četrtek dvignil s svojim zrakoplovom v zrak. S seboj je vzel tudi svojo nevesto. V zrakoplovu se je nekaj pokvarilo, vsled česar je padel na tla, ter se razbil. K sreči zrakoplov še ni bil daleč od trdne zemlje. Zrakoplovec in njegova nevesta se sicer nekoliko poškodovala, vendar je bil strah še mnogo večji, nego bolečina.

* Milijonska sleparija s poštnimi znamkami. Policija v Petrogradu je zapolnila za približno dva milijona kron že porabljenih ruskih znamk, ki jih je nakupil nek kupec, da jih spravi v Varšavo. Tam obstoji že nekaj časa družba, ki odstranjuje z rabljenih znamk odtis stampilje ter jih kot nove spravlja v promet. Zapri so vso dotično družbo.

* Ali je to znamenje napredka? Avstro - ogrska vojska šteje v času miru 380.866 mož in 28.742 častnikov; torej prihaja na vsakih 14 mož en častnik. Na enega učitelja prihaja v naših deželah povprečno 60 otrok, v mnogih krajih je tudi po 100 otrok. Pa naj reče kdo, da Avstrija ni napredna država!

* Marconi — zrakoplovec. Izumitelj brezžičnega brzojava se zdaj bavi, kakor poroča neki angleški list, z zrakoplovstvom. Marconi hoče konstruirati stroj, ki se bo naglo dvignil v zrak. Po njegovem mnenju bi morali biti aeroplani opremljeni z aparati za brezžično brzojavljenje. V to svrhu bi se morali napraviti popolnoma novi aparati, ki bi omogočili brzojavljenje na višine 2000 metrov.

* Neareča na Vitlavi. Pri prevozu čez Vitlavo v mestecu Davle se je primerila velika neagoda. Kljub svarilu tamkajšnjega brodnika, se je spravilo kakih 30 ljudi na star brod, da bi se prepeljali na nasprotno stran reke. Brod se je radi prevelike teže prevrnil, tako da so bili nasprotni vsi ljudje v vodi. Vrtina se je

sicer v sila, trije so pa vendarle ostali v vodi. Brodnik Pehar je z veliko nevarnostjo rešil štiri osebe. Pogumni mož je še tisti dan zbolel za pljučnico, ter je moral iti v bolnišnico.

* **Plemeniti darovalci.** Povodom otvoritve nove bolnišnice v New Yorku, ki je v zvezi z Rockefellerjevim zavodom za zdravniške preiskave, je petrolejski bogataš John D. Rockefeller ustanovil nadaljnje darilo 3.820.000 dolarjev za bolnišnico, tako da je Rockefeller skupaj daroval za omenjeni zavod ogromno svoto 8.240.000 dolarjev. Vsa njegova dosedanja darila v človekoljubne, odgojne in znanstvene svrhe pa znašajo nič manj nego 125.004.662 dolarjev. S svojimi darili je omogočil, da omenjeni zavod razširi delo znanstvenih preiskav po laboratorijih v splošno korist človeštva.

* **Zračni vojni red.** Prusko ministrstvo za javna dela je izdalo naredbo, tičečo se vsakovrstnih voženj po zraku. Najvažnejše določbe so: proste zrakoplove smejo voditi samo osebe, ki imajo spričevala za vodnike. Potnike smejo sprejemati samo taki zrakoplovi, ki so jih v to svrhu odobrili od države pristojni izvedenci. Če vstopijo v zrakoplov tudi potniki, mora biti ob vzletu navzoč zastopnik oblasti. Vodniki vodljivih zrakoplovov morajo imeti spričevala za krmarje, vendar mora biti spričevalo izdano za vsako vrsto vodljivega zrakoplova posebej. Vodnik, ki ima spričevalo za Zeppelinov zrakoplov, ne sme z istim spričevalom voditi zrakoplova, napravljenega po sistemu Parseval. Osebe, ki imajo opravila pri motorjih, morajo imeti spričevala, da so sposobne za to službo. Aeroplane smejo voditi samo taki krmarji, ki imajo krmarske diplome. Tudi pri teh zrakoplovih velja diploma samo za tisto vrsto aeroplana, na kakršni se je prestala skušnja. Letanje nad mesti in sili je dovoljeno, prepovedano pa je nad napravami in nad kraji, ki so zvezani z močnim električnim tokom. Trdnjav se morajo aeroplani ogibati na deset kilometrov. Zrakoplovci, ki pridejo bližje trdnjav, se smatrajo za vožne in pridejo v preiskavo. Končno mora biti v vsakem zrakoplovu revizijska knjiga, ki se mora na zahtevo predložiti oblasti. — Zda, ko je Prusija izdala tak red, smemo upati, da bo mo tudi v Avstriji kmalu imeli zračni vojni red.

* **Ponočno življenje v uršulinskem samostanu v Rabi na Ogrskem.** „Arb. Zeitg.“ se piše iz Rabe: Ze dlje časa se tu sliša, da v uršulinskem samostanu dnevi ne tečejo leno v dolgočasnosti posvetnemu veselju odvrgnjenega življenja in še manj noči. A nikar ni nedostojnega misliti o pobožnih in že precej starih sestrah. Tukajšnje uršulinke izvršujejo kupčije poučevanja v treh oddelkih: imajo otroški vrtec, ljudsko in meščansko šolo, povrh internat. Med predstojnico in ravnateljcem samostanske dekleške meščenice šole je prav prijateljsko razmerje. Pa ni kar nič nepristojnega misliti o predstojnici. Raba je rezidenca škofa grofa Nikolaja Szechenyija, ki je kot 33letni mož dosegel to dostojanstvo in je takrat, pred nekaj leti, enega svojih prijateljev iz dunajskega Pazmanija, 26letnega Arpada Nitscha poklical kot tajnika na svoj dvor in ga imenoval za ravnatelja dekleške meščenice šole v samostanu reda svete Uršule. Arpad Nitsch je stanoval v škofijski palači in je bil deležen vse večje milosti škofa in torej vse večjega ugleda pri predstojnici. V svojem učiteljskem poklicu je postal vse gorečnejši, tako da je pogostoma prišel tudi ponoči v samostan, dasi to ni bila njegova dolžnost, ali bolj rečeno: dasi ob takem času ni imel tamkaj ničesar iskati. Pozneje je velečastni gospod Arpad Nitsch prišel v svojemu stanovanju v škofijski palači journe in druge pojedine, na katere je dal svoje učence. Ljubljence pozno zvečer v fijkarjih pripeljati iz samostana in jih jako ponočno doli nazaj peljati. Slišanje o gostoljubnosti samostanske šolskega ravnatelja je postalo vse živahnije; ali šele ko je začetkom letošnjega šolskega leta izredno malo staršev vpisalo svoje hčere v pobožni šolski zavod, je škof posegel vmes. Tako mater Alojzija, kakor ravnatelj Arpada Nitscha sta bila odstavljena in leta poslan na „studijsko potovanje“ v Rim. Gotovo je ponočno življenje v uršulinskem samostanu postalo zelo dolgočasnejše.

* **Ženska in humor.** Znamenita pariška kabaretna umetnica Yvette Guilbert se mudi sedaj v Londonu, kjer žanje velike uspehe. Poročevalce „Westminster Gazette“ je imel z njo pogovor in jo je tudi vprašal, če imajo ženske kaj tistega božjega daru, ki se imenuje humor, ali če ga nimajo. To vprašanje ni tako neumestno, kakor bi se morda komu zdelo na prvi pogled. Ženske, ki bi zbijale šale, si človek skoro ne more

predstavljati in spleh se la malo kdaj primeri, da napravi ženska kak dober dvopit. Dandanašnja literatura priča to najbolje. Ženske so si v literaturi pridobile pravo častno mesto, pišejo dobre romane in slaganje lepe pesmi, ali humorističnih spisov, ki bi bili kaj vredni, če ni epikala nobena pisateljica. In redatelji velikih humorističnih listov priznajo vsi, da nimajo ženskih sodelavnikov. Yvette Guilbert je mnenja, da ženske sploh nimajo smisla za humor. Po njeni sodbi je konvencija pri ženskah boljših krogov nblila humor. Smisel za šalo in za dvopit imajo kvečjemu preproste ženske, ki nič ne vprašajo, če je kaj strogo spodobno, ali če ni. Ženske, je rekla Yvette Guilbert, gledajo dosti bolj na konvencionalne zakone, kakor moški. Vedno mislijo samo na to, kaj se spodob in se sme storiti in kaj ne. Vsa ženska vzgoja meri na to, da se dekle že kot otrok navadi na konvencijo in tako postane ženska sčasoma umetno bitje, ki nima nič smisla za humor, ki vidi v vsaki šali in v vsakem dvopitu nesodobnost. Ženske gledajo tudi med seboj na konvencijo, medtem ko se moški med seboj zanjo nič ne menijo. Tudi imajo moški lastnost, da ne jemljejo vsake stvari tako tragično, kakor ženske. Moški, če so količnik pametni, izprevidijo kmalu, da človeško življenje sploh nima nobenega smisla, a to jih ne naredi niti nezadovoljne, niti nesrečne, dočim ženska takega spoznanja sploh ne more prenesti, kaj še, da bi ga prenašala s humorjem.

Književnost.

— »Ljubezen in junaštvo strahopetnega praporščaka.« Ta mična in ljubezniva povest, ki je bila obelodanjena v našem podlistku, je izšla sedaj v posebni knjigi. Cena broš. 80 vin., vez. 1 K 60 vin., s pošto 20 v. več.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Brez kredita. Delavec Miha Pavlin je bil jezen na krmarja Jareza Godca, ker mu ni hotel več dati pijače brez denarja. Godce je tirjal Pavlina, naj mu plača zaostali dolg, ker ga ni plačal, so ga potisnili iz gostilne. V svoji jezi je vtigel Pavlin debelo poleno skozi okno v krčmo, potem pa še tri kamne v zaprta steklena vrata. Le srečnem slučaju se je zadržal, da ni bil krmar zadet. Obdolženec je imel pri sebi tudi na ime Štefana Priksa se glasečo knjižico, kateri pravi, da jo je kupil od nekega Hrвата, ker je svojo izgubil. Pavlin je bil obsojen v petmesečno težko ječo.

Kravo iz hleva odpeljal. 22 let stari, gluhonemi Tomaž Golob, delavec v Retnahu je odpeljal Janezu Grosu, posestniku v Zvirčah kravo iz hleva ter jo peljal na semenj v Kranj. Krava je bila vredna 280 K. Mesarju Petriču, kateremu je kravo podnil, se je cela zadelva sumljiva zdela, zato ga je ovadil orožnikom, ki so Goloba aretovali. Obdolženec tatvine ni tajil. Obsodba se je glasila, da ima za kazens sedeti dva meseca v težki ječi.

Radi nagovarjanja h krivemu pričevanju. V srednjari v Hornikovi gostilni je fant Franc Medja iz Češnice razbil svetliko. Radi tega se je moral pred okrajnim sodiščem v Radovljici zagovarjati zaradi hudobne poškodbe tuje lastnine. Dan pred razpravo sešel se je v Koroščevi gostilni z Jožefom Hribarjem ter mu jel prigovarjati, naj izpove, da je dal en takoj Hodniku za rabito svetliko 5 K. Medja je soglasno s Hribarjem izpovedbo priznal, da ga je na navedeni način poučeval. Medja bode zato sedel tri tedne v ječi.

Drzen tat je Anton Hrovat iz Lokve, doma na Primorskem. Bil je zaradi tatvine že opetovano kaznovan. Iz gradiške kaznilnice je prišel dne 9. maja t. l. Dne 26. julija t. l. je pa že izvršil vlom pri posestniku Janezu Gostinčiču v Tatri in odnesel raznotero obleko, žepno uro z verižico in eno gnat. Obleko je prodal vrniku Antonu Flambančiču. V noči 29. julija t. l. je vplaval v Juršičah v Selnovo hišo in odnesel gospodarju kakor tudi posestniku Steinreichu raznotere reči v vrednosti 145 K 44 v. Obdolženec zanikuje vsako tatvino in se zagovarja, da mu je nek neznanec prodal culo obleke in raznih reči na cesti pri Rakeku. Drugo noč je zopet vplaval v Žerovnici pri Cerkni in v Kolkovo hišo ter gospodarju in njegovemu sinu odnesel več obleke in dežnik. Še tisto noč se je v ravno tej vasi utihotapil v Mulčovo hišo, ter odprl omaro v sobi, v kateri se je nahajalo za 100 K obleke, 50 K gotovine ter hranilna knjižica z vlogo 500 K. Vseled ropota se je pa Mulčova mati Marija zbudila in iz postelje zapupila. Tat je hotel pobegniti, akeri

okno, a ker je bilo zamreženo je akordil akosi odprta vrata na prosto in pobegnil, ne da bi se mu bilo posrečilo kako stvar odnesti. Sodišče je temu nevarnemu tatu naložilo dve in pol leta težko ječo.

Evija Rejčeva priča pred sodiščem. V Rejčevi zadnji zaradi umora svojo ženo Franci iz Idrije, je bila tudi tedanja njegova ljubimka Jera Razpel, vdova v Idriji pri tamonjem okrajnem sodišču kot priča zaslišana. Umevno je, da je Razpel skušala Rejca razbremeniti ter je v najbolj koščljivi točki zanj krivo pričala ter pregovorila tudi čevljarskega vajenca Cirila Vončina, da je v prilog Rejca pred sodiščem lažnjivo izpovedal. Šlo se je namreč za to, je li bil Rejce res dne 28. svečana t. l. med 3/4 na 9. do pol 11. doma in če je res na harmoniko igral. Dočim so druge priče videle v tem času hoditi ga s svojo ženo ob vodi Idrije, trdila je Jera Razpel, da je bil Rejce doma. Na njen pritisk je tudi Vončina izpovedal da je med pol 11. in 3/4 na 11. z Rejcem pri stranišću govoril. Kakor se je to pri porotni razpravi doglalo, so bile te izpovedbe pri okr. sodišču lažnjive. Jera Razpel se zagovarja, da se je ona le v dnevu zmotila, ker je Rejce večkrat na harmoniko igral. Sodišče ji tega ni verjelo, zlasti ker je dokazano, da je tudi ona Cirila Vončina h krivemu pričevanju zapeljala. Obsojena je bila v trimesečno ječo.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Seja finančnega odseka ogrskih delegacij.

O. — Dunaj, 5. novembra. Finančni odsek ogrskih delegacij je imel danes dopoldne ob 9. sejo, v kateri se je otvorila generalna debata o proračunu skupnega finančnega ministrstva.

Zasedanje bosanskega sabora.

O. Dunaj, 5. novembra. Današnja »Wiener Zeitung« priobčuje cesarski patent, s katerim se sklicuje bosanski sabor na 7. novembra 1910.

O. — Dunaj, 5. novembra. Cesar je imenoval za predsednika bosanskega sabora muslimanskega poslanca dr. Saf. Vat. — bej. — Baf. — Agića.

Konferenca avstrijskih škofov.

O. — Dunaj, 5. novembra. Danes se je tukaj začela konferenca avstrijskih škofov. Ob pol 10. dopoldne je imel posvetovanje, takojimenovani mali škofijski komite. Te seje sta se udeležila tudi goriški nadškof Sedej in mariborski škof Napotnik.

Pogrebnica dunajskega turista prof. Dergane in inž. Himmelbauer.

M. — Dunaj, 5. novembra. Tudi danes dopoldne še ni došla na Dunaj nobena vest o eruiranju izgubljenih dveh turistov prof. Antona Dergana in inž. Himmelbauerja.

Nov bolgarski poslanik na Dunaju.

O. — Dunaj, 5. novembra. Nano imenovan bolgarski poslanik na Dunaju, Ivan Salakašev, je prišel sem, ter prevzema prihodnje dni vodstvo svojega urada.

Češko-nemška spravna pogajanja in z njimi združene težkoče.

M. — Praha, 5. novembra. Rezultat večerajne češko-nemške konference je položaj nekoliko razjaskan. Danes je že gotovo, da cel kompleks spornih vprašanj nikakor ne bo mogel biti pravočasno rešen. Gre pred vsem za reformo deželne reda, glede katerega bodete skušali obe narodnostni stranki doseči definitivni sporazum. Ta sporazum bi moral biti seveda perfekten že tekom prihodnjega tedna. Na češki strani pa vlada za tako delno rešitev sporazuma prav malo razpoloženja. — Državni zbor bo sklican 22. ali 23. novembra, kakor se zahtuje v vrstah čeških poslancev.

Obstrukcija v moravskem deželnem zboru.

O. — Brno, 5. novembra. Večerašnja seja moravskega deželnega zbora je trajala do pol 3. zjutraj. Nadaljevala se je nemška obstrukcija. Glede volilne reforme za gališki deželni zbor sporazum dosežen.

F. — Ljevo, 5. novembra. Pri enočni skupni seji poljskih deželnih poslancev se je posrečilo glede volilne reforme za gališki deželni zbor doseči sporazum v obliki kompromisa. Seja je bila sporazumno nato začasno zaključena.

Nov turški poslanik v Parizu.

O. — Carigrad, 5. novembra. Listi hočejo vedeti, da bode turški zunanji minister Rifaat — paša imenovan za turškega poslanika v Parizu. Ruski car Nikolaj na oblika pri nemškem cesarju Viljemu.

M. — Berolin, 5. novembra. Listi se pečajo za dejstvo, da so pri smotnem gala-dineju na čast ruskega carja Nikolaja v cesarski palači izostale vse oficijalne napitnice ter

smatrajo to za dokaz, da med Rusijo in Nemčijo obstojajo notranje težkoče, katerim se tudi oba vladarja nič ne mogla izogniti, ter sta radi tega resignirala na medsebojno slavo-speve.

O. — Berolin, 5. novembra. Ruski car Nikolaj se je podal danes z nemškimi cesarjem Viljemom na dvorni lov.

Španski kralj Alfonz umorjen?

S. — Pariz, 5. novembra. Danes so bile tukaj razširjene vesti, da je bil španski kralj Alfonz ponoči umorjen. Iz Madrida se te vesti omni forma dementujejo.

Proticerkveni zakoni na Španskem.

O. — Madrid, 5. novembra. Senat je s 149 glasovi proti 85 sprejel proticerkvene zakone.

Nemiri v Barceloni.

O. — Madrid, 5. novembra. Vlada je sklenila, tudi z največjo silo za braniti velike demonstracije, ki se pripravljajo v Barceloni. — V Barcelono je poslanega mnogo vojaštva.

Južnoafriški parlament.

O. — Capetadt, 5. novembra. Danes je bil slovesno odprt parlament južno afriške »Unije«.

Kupujte jutranjo izdajo „Slovenskega Naroda“.

Gospodarstvo.

Srbske gospodarske razmere v letu 1909.

I.

Ravno v času, ko se je avstrijska delegacija tako lahko pobotala z grofom Aehrenthalom zaradi aneksijske krize, je izdal avstrijski trgovinski muzej brošuro »Srbske gospodarske razmere 1909«, ki temelji na poročilih avstro-ogrskih konzulatov v Srbiji: v Belgradu, Nišu in Sabacu. Ko so dunajski listi pisali o tej brošuri, oziroma o trgovinskih stikih s Srbijo, tedaj so nekateri govorili o škodi, ki jo je povzročila naša trgovinska politika. Ravnotako bi mogli pa govoriti o žalostnih posledicah politike »avstrijskega Bismarcka« — kakor nazivljejo nekateri našega zunanega ministra — ki je bil glavni vzrok, da je tako dolgo trajalo med Avstro-Ogrsko in Srbijo brezposodobno stanje, ki je zelo škodovalo naši trgovini in industriji. Avstrijska trgovina in industrija težko prenašata posledice te politike, ki mu je razven zvišanih davčnih bremen prinesla boj kot v Turčiji, odtujenje Rusije, trajno izpodirvanje avstrijskega izvoza na balkanskem trgu, katerega so si osvojile druge države. O tem poslednjem dejstvu izpričuje ravno ta brošura.

Tekom leta 1909, ko so se politične razmere zboljšale, je prišlo gospodarsko življenje na Srbskem zopet v normalni tir, posebno v glavnem srbskem mestu, v Belgradu. Vseled zboljšanja denarnih in kreditnih razmer, katere je posebno pospešila dobra letina, so se zboljšali trgovinski odnosi. In tako se je Srbiji brez posledic težkoče posrečilo neugodne posledice trgovinsko-političnih razmer zboljšati. Večina realnih firem je uspešno prestala krizo. Število konkurzov se je sicer zvišalo, ni pa odgovarjalo težkočam situacije. V konkurz so prišle samo firme, ki so bile ustanovljene na slabem temelju ali pa ki so nepazno manipulirale. Na Srbskem je bilo začetkom leta 1909 139 bančnih in denarnih zavodov, v tem letu so ustanovili šest novih manjših zavodov. Neglede na konkurze nekaterih brezposodobnih zavodov so doserli srbski denarni zavodi leta 1909 prav lepe končne efekte. Izvoz pšenice in govedine je prinesel deželi veliko denarja, ki je, prišedi v promet, jako ugodno vplival na denarne razmere, tako da smo tudu inekaso tekom leta 1909 označiti kot ugoden.

Izvrstne uspehe je imelo l. 1909 srbsko poljedelstvo. Kajti vse vrste deželnih pridelkov, predvsem pa pšenica in koruza, so izkazale ogromne absolutne in relativne donose. Koruza so pridelali 6.500.000 (l. 1908 5.336.914, povprečna letina v poslednjih desetih letih 4.870.000) stotov, pšenice 4.000.000 (3.128.412, oziroma 2.880.000) stotov, rži 260.000 (247.302, ozir. 260.000) stotov, ječmena 650.000 (729.633, ozir. 718.000) stotov, ovasa 500.000 (443.748, oziroma 495.000) stotov, prosa 37.000 (28.253, oziroma 32.000) stotov. Kakovost deželnih pridelkov je trpela v nekaterih krajih zaradi neugodnega vremena v času zorenja, povprečno je bila pa primerno dobra. Tudi zelenjarstvo, ki je bilo do sedaj v Srbiji slabo razvito, se je napram letu 1908 zboljšalo. Od trgovskih rastlin goje v Srbiji konopljo, lan, tobak in sladkorno pes. Gojitev sladkorne pese se razširja le počasi. Pridelalo se je na 3676 (lani 3261) ha, 696.115 (lani

349.299) q. S tobakom je bilo l. 1909 posejanih 267148 (l. 1908 1907) ha, pridelalo se ga je pa 2.101.419 (l. 1908 765.659) kg. — Neugoden je pa pridelok sadja. Največjega pomena za srbski izvoz so češplje. In lanska slabeta letina češpelj znači za srbski izvoz l. 1909 znatno izgubo 10 milijonov frankov. Ostalo sadje je dobro obrodilo, toda ne pride v poštev. Za srbsko živinorejo pomenja l. 1909 vseled izgube avstro-ogrškega trga začetek novega razvoja, iskanja novih razpečavaljših in trgov.

Srbsko rudarstvo je zelo napredovalo. Izkopali so primeroma znatne množine medi, premoga, antimona, svinca, zlata in srebra.

Stanje srbske industrije je bilo leta 1909 splošno ugodno. Mnogo podjetij je imelo dovolj dela in je imelo zadovoljive dobičke. Stavk je bilo malo. Industrijska podjetja so disponirala z zadostnim številom delovnih moči. Razmere delavstva so bile ugodne. Mezde so bile v mestih za nekaj zvišane. Par novih podjetij je bilo ustanovljenih (1 železnarna, 1 cementarna, 2 keramični tovarni, 1 tovarna za predelavanje konopelj, 1 usnarnja, 1 barvarna in tiskarna in dr.). Namerava se ustanoviti še več drugih industrijskih podjetij. Leta 1909 je bilo na Srbskem 300 milijonov (od teh 200 s parno močjo), ki so zmleli okoli 1 milijon stotov moka in drugih mlevskih izdelkov. Produkcija je bila leta 1909 manjša, ker so bili poljski pridelki dražji. Izvoz pšenice je znašal 4.714.387 kg, v vrednosti 1.198.204 frankov. Največ se je izvozilo proti jugu. Na Turško se je pšenice izvozilo 4.639.133 kg v vrednosti 1.177.398 frankov. Špirita, katerega izdelovanje je monopolizirano in katerega se ne sme uvažati, se je nekoliko manj produciralo. V vsej državi so ga proizvedli 200.000 kg. Napram temu se je pa zvišala produkcija piva. Leta 1908. se ga je proizvedlo 68.000 hl, leta 1909 pa več nego 94.000 hl. Posebno je to produkcijo pospeševal izvoz na Turško. — Uspešno je delovala keramična, usnjarska, milarska in tekstilna industrija.

— **Anglija išče meso na Ruskem.**

Po angleških časopisih prinašajo nemški strokovni listi zanimivo vest: Anglija trpi vsled nedostajanja mesa, ker se dovoz argentinskega mesa stalno manjša. Vseled tega se je pojavil projekt za ustanovitev velike klavniške družbe, ki naj bi zgradila na Ruskem klavnice in izvažala meso v Anglijo. Strokovnjaki se še dogovarjajo in iščejo najugodnejše kraje za zgradbo klavnice.

— **Cene gumiju.** Iz Berolina poročajo: Na zborovanju nemških fabrikantov gumija so soglasno sklenili, da ne bodo znižali fabriških cen gumiju, ker nejasne razmere tega za zdaj ne dopuste.

— **»SLAVIJA«, vzajemno zavarovalna banka v Pragi.**

Generalni zastop za Kranjsko, Stajersko, Koroško in Primorsko v Ljubljani.

P. n. članom življenjskega odredka (zavarovanje kapitalov in dohodkov za doživljenje in smrt), ki so sklenili svoja zavarovanja v letih 1869—1903, se za poslovno leto 1909 izplačuje dividenda v gotovini.

P. n. članom, ki plačujejo zavarovalnino v mesecih novembri in decembru t. l., zaračunila se bode dividenda pri dotičnih obrokih, vseled česar se obroki za pripadajočo dividendo zmanjšajo.

Od svojega postanka je izplačala banka »Slavija« svojim članom 2.494.718 K 54 vin. dividende, kar je gotovo najočividnejši dokaz, kakih velikih ugodnosti je zavarovanje pri banki »Slaviji«.

Reservni in poroštevni fond banki »Slaviji« znašajo 48.812.797 kron, tekom svojega poslovanja pa je izplačala 109.356.860 K odškodnin in kapitali.

Ob tej priliki opozarjamo najširše kroge na zelo nizke cenike in ugodne zavarovalne pogoje, ki so vseled zadnje prejemne pravil, ki so stopili v veljavo dne 1. januarja t. l., vsega upoštevanja vredni.

Priporočajoč slovanško banko »Slavijo«, ki se prištevata med največje vzajemne zavarovalnice naše države, omenjamo, da zbirko najpripravnejših razkazil in cenikov za življenjsko zavarovanje na zahtevo vsakomur drago volje dopošljemo, ter opozarjamo p. n. narodno mislečo občinstvo na geslo: »Svoji k svojim.«

V Ljubljani, meseca novembra 1910.

Generalni zastop vzajemno zavarovalne banke »Slavija«.

Iskrajatelj in odgovorni urednik:

Rado Pantarčič.

Vzemite si, ako imate nahod in ste hripavi, zasledeni ter težko dihati, Fetterjev balz s mento »Elaheide«. Mi sami smo se prepričali pri bolečinah v prsih, vnetih in o njegovem zdravilnem, katej blaščem, povzročajočem učinku. Tudi na potlačeno 5 kron, 2 točata 8 kron 60 vinarjev franka. Lohotaje ga samo lekarnar E. V. Fetter v Subici, Eilat ug 306 na Hekelhorn.

Dijaški vestnik.

Narodno - napredno dijaštvo.
(Nadaljevanje iz zadnjega »Dijaškega vestnika«.)

Naš delavni načrt, katerega pričobimo v teku razprave, je v mnogih točkah soroden s programom narodnih radikalcev. Kar so mu ustvarili dobrega, kar so prinesli dobrih idej, vsega tega ne zavračamo a limine. Mi sprejemamo v mnogih točkah oni prvotni radikalno-narodni in gospodarski program iz leta 1900, katerega so poznejši radikali začeli prezirati že po tržaškem shodu leta 1905, in katerega danes niti približno ne razumejo. Tisti prvotni radikalni program pa je popolnoma vzprejemljiv za nas z nekaterimi modifikacijami, katere diktuje rezultat zadnjega desetletja.

Kljubu temu pa vidijo radikali v nas najhujše sovražnike.

Vsak hip so nam očitali vse mogoče in nemogoče, resnično in neresnično, ubiti so nas hoteli prej kakor klerikalce in še v almanahu za leto 1909/10 izjavljajo: »Prepad med nami in liberalci se ždi danes še celo marsikateremu tovarišu iz naših vrst zabrisan, pa to je popolnoma napačno mnenje; tu ne gre za nič manjšega, ko za biti in ne biti.« To be or not to be: that is the question. Tako so hoteli reči radikali s Hamletovimi besedami in mi bi ta poziv na boj na nož, ki je le refren večne radikalne pesmice, sprejeli z največjim veseljem, če bi ne imeli — boljšega dela.

Ne vračamo jim milo za drago, ne bomo nastopali z istim orožjem, ko oni proti nam, a to povemo: mi bomo opozorili našo javnost in ji pokazali, da smo mi narodno-napredni dijaki, ki imamo ne samo resno voljo, ampak tudi potrebno energijo delati v svojo in narodovo korist, da ne smatramo za ponižanje biti pristaši narodno-naprednih strank, katerih delavni in značajni člani hočemo biti in bomo. Kakor smo bili na tem, da svojega dijaštva lastna stranka ni poznala več, tako bomo, in naj se intriguje od vseh strani, dosegli zopet to, da se bo spoštovalo radikalno geslo: »Svoji k svojim!«

Če bomo v prihodnjem pisali odkrito, daš »sine ira et studio«, prav kakor Tacit svoje anale, bo to samo zahteva časa in kavalirski odgovor tistim, ki v svojem almanahu za leto 1909/10 pravijo, da smo »freisinnig aus Stumpfsinn«, in vedno naprej napadajo nas in potem za slepilo javnosti, kakor za svojo dekoracijo, nekoliko tudi klerikalce.

Narodno-napredni dijaki niso nikoli pobrali kamna pa ga vrgli nazaj, daš so bile že zelo zapeljive prilike, in tudi sedaj, kolikor že moramo nestopiti proti radikalnim, ne bomo tega napravili tako, kakor se je nastopalo proti nam, namreč s pavšalnim sumničanjem in blatenjem, ampak bomo samo v stvarnem oziru in brez vseh osebnosti povedali svoje odkrito mnenje.

Če bi radikali precizirali svoje stališče v vsaj nekoliko zadovoljivem smislu, bi z naše strani celo zblizanje in v najugodnejšem slučaju, fuzija ne bila nemogoča. Mi imamo najboljšo namene, nismo fanatični, nismo pa tudi lahkoverni in lahkomišeln. Če bodo pri sedanjih razmerah znali radikali ostati tolerantni, se mogoče še kje srečamo kot sodelavci, drugače bomo imeli pa tudi toliko moči in poguma bojevati se na dve strani, proti klerikalcem in radikalcem.

Pomanjkanje skupnega delovanja je bila velika škoda za nas. Ker je to sedaj skoro že definitivno odpravljeno, se lahko brez skrbi smejemo drastičnemu opisu prejšnjih razmer v naših društvih po radikalnem poročilu:

»Liberalci v svojih društvih »Savi« na Dunaju, »Triglavu« v Gradcu in »Iliriji« v Pragi nimajo prava prav ničesar enotnega; saj je značilno, da sili toliko Triglavov, če pridejo na Dunaj, v našo »Slovenijo«. Obetajočega naraščaja vsa ta leta, odkar je nastopila narodno-radikalna struja, njihova društva niso dala nobenega, zato smo prav radi tega tako neizprosni nasprotniki stare smeri. Mi se vsedemo večkrat ne ravno z velikim protivljenjem k eni in isti mizi z njimi, ker vemo, da naše težnje ne morejo najti v njih nasprotstva, vsaj trajnega ne; ne moremo pa vseeno nikdar dovolj odsvetovati vsakemu abiturijentu, da naj ne hodi v njihove organizacije.«

Nalašč smo navedli nekaj komplimentov vase zaljubljenega fantiča, ki je pisal »Ob III. shodu narodno-radikalnega dijaštva«. Iz vsega se vidi, kako grozno vzvišeno se čuti radikalna gospoda, ki pa se »vendar še vsede k isti mizi z nami«. Kaka sreča!

Resnično! Ta slog, kakor veje iz citiranega mesta, je lasten, je tipičen za radikale. Sebe povzdigujejo do smešnosti, a mi, ki vidimo tudi za kulse, se smejemo temu židovstvu, ki obesi svojih par čednih oblek pred branjarjo, notri pa ima celo zalogo

samih — cap. Samohvale ni po našem okusu, zato jo presiramo, mi ne plakatujemo svojih dobrih lastnosti. Na narodno-napredno dijaštvo skratka ne najdemo narodni radikali nobene dobre dilačice in vendar — da omenim samo eno stvar — se niso po secesiji naprednega dijaštva še nikoli vršile tako impozantne manifestacije za slovensko univerzo, kot takrat, ko radikalec še ni bilo.

No, zelo brezplodno bi bilo tako prepiranje, ki bi nas samo odvrčalo od pravega dela. Z navedenim pa smo hoteli pokazati, kako strastno radikali delujejo na to, da se naše organizacije osmešijo in poblatijo pred javnostjo, da bi potem na naših razvalinah sami — parazitirali.

Zalibog, je čas zamujen, tiste želje se niso izpolnile in letos je iz »akademičnega stranišča« (pravi radikalni žargon) ferijalne »Sava« prišla med našim mlajšim dijaštvom ne ravno nova ideja, otrebiti s sebe tiste, ki žive na naš račun.

»Organizacijski osek« akademičnega ferijalnega društva »Sava« je namreč poveril svojem načelniku naloge, vsled katere se je osek tudi ustanovil, namreč izdelati statut za organizacijo vseh narodno-naprednih akademičnih društev.

Po mnogem trudu se vse delo končano in pripravljajni odbor za »Organizacijo slovenskega narodno-naprednega dijaštva« je že, deloma pa bo v kratkem poslal vsem našim društvom vabila na anketo, kjer se bodo predloženi načrti odobrili, se izbrala eksekutiva narodno-naprednega dijaštva in pripravilo vse za velik kongres narodno-naprednega dijaštva. (Dalje prihodajli.)

Akademično ferijalno društvo »Sava« namerava ustanoviti v Novem mestu in v Idriji podružnici za Dolenjsko, oziroma za Notranjsko. Za intenzivno delo je naravna potreba decentralizacija in lokalizacija. Razven tega se v manjšem delokrogu veliko lažje izpeljejo podrobne naloge, kakor pa v centralnem društvu, ki daje le bolj direktivo in navode. Akademično ferijalno društvo »Sava« se zato obrača na akademike iz Dolenjske in Notranjske s pozivom, naj pristopijo k akademickemu ferijalnemu društvu »Sava«, da se tako izpopolni naša ferijalna organizacija. Prihodnje velike počitnice morajo že najti našo organizacijo popolno, da bomo prosti čas v domovini lahko izrabili najplodonosneje in pokazali slovenski javnosti, posebno po mestih in trgih, kaj je in kaj premore organizirano narodno-napredno dijaštvo!

V Ljubljani opazujemo, da se bo v okrilju »Splošnega slovenskega ženskega društva« s sodelovanjem akademikov poskrbelo za dosledno narodno-napredno in v vseh javnih vprašanjih, kakor strokovnih in blatenjskih zadevah, primerno poučen ženski naraščaj. Dopisi s strani interesovanih naj se naslavljaajo na predsednika akademičnega ferijalnega društva »Sava«, Milka Nagliča, Ljubljana, Ilirska ulica 25.

Narodno-napredna mladina. Živahno gibanje med narodno-naprednimi akademiki je našlo vesel odmev pri vsem narodno-naprednem dijaštvu. Ideje O. s. n. n. d., ki jih je gojilo naše dijaštvo že pet let sistematično, doživljajo sedaj uspeh za uspehom. Naše dijaško gibanje je sedaj popolnoma enotno od začetka dijaške dobe do izstopa iz visokih šol. Gojiti je treba začeto tako, da bo letošnja II. glavna skupščina, ki se bo vršila v velikih počitnicah, zopet pokazala lep napredek naših organizacij.

Dopisi akademickemu ferijalnemu društvu »Sava« v Ljubljani naj se pošiljajo na naslov: Milko Naglič, Ljubljana, Ilirska ulica 25.

Dalmatinska vina

nova in stara, najboljših vrst, belega, črnega, opela (šiljer) in trojnovca po jako povoljnih cenah razpošilja v vseh količinah 3265

Anton Mikotin
poselitnik vinogradov in velerčec z vinom
Kaštel - Lukšić, Dalmacija.

Stavbišče

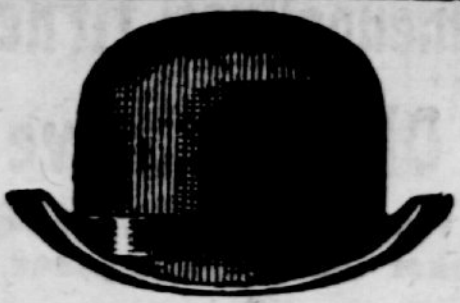
okroglo 1000 kvadratnih sešnjev, poleg državne ceste neposredni bližini kolodvoru na Jesenicah (Gorenjsko se pod ugodnimi pogoji takoj proda).
Pojasnita daje: Ivan Plakutar, p. d. Zaveljčna na Savi št. 1, pošta Jesenice - Fatine. 3552

August Repič

sodnik v Ljubljani 40
Rokodržajne ulice št. 16 (v Trnovu) ..
Izdeluje, popravlja in prodaja vsakevrstne

sode

po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11

prilporeča

klobuke

cilindre, čepice itd.

najnovije fasone po najnižji ceni.

Najcenejše

solnčnike in dežnike

domačega izdelka prilporeča

Jos. Vidmar

Ljubljana

Pred škotijo 19, Stari trg 4, Prešernova ulica 4.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neslajbo potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetelca**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakevrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

F. K. Kaiser puškar

v Ljubljani, Seidenburgove ulice št. 6

prilporeča svojo bogato zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

lovskih potrebščin, vseh del koles (biciklov) kakor tudi umetniški ogenj po najnižjih cenah.

Popravlja pušk, samokresov, biciklov točno in solidno.
Cenovni seznam in polni katalog.

Velika, svetla, mehlovana

mesečna soba

popolnoma separirana, se odda s 15. novembrom na Gozjovi cesti 9, L. vrata 6. 3633

Stampilije

vseh vrst za urado, država, trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj
navadnih čampilij
Ljubljana, Sv. Petrac. 6.
Ceniki franko.

Globin

Nič ne pomaga!

Moji gramofoni
in godbeni
avtomati so le
najboljši

A. RASBERGER

Ljubljana

Sodnijska ulica št. 5. 3067

Najbolje za zoba

Velike prednosti

vam nudi
neposredni nakup
v moji tiskalnici

En poskus zadostuje, da ostanete za vedno moj odjemalec.

Od vsakdanjih 3-8 m dolgih, brezhibnih in garantirano pralnih ostankov nudim vam za polovično ceno, 1 zavoj 40-45 m za samo K 16-

sortiranih v kasetah za posteljne prevleke, obrabne za moške srajce zelo trpežen, francski čefir za srajce in bluze, flanelo Valerije v otroških oblekah, modrotisk za kuhinjske preprosnike in domače obleke ter belo, močno in trpežno platno za perilo in postelje.

Nadalje vam nudim, kot posebno specialiteto najboljše, kar se more nuditi in sicer 1 zavoj 30-35 m za samo K 17-50

najlepših novosti v damskem suknju: barberte, islandsko modro flanelo, hermelinov basen za tosalet, bluze, domače halje, domače in otroške obleke, plinjet barbert in barbert s trakov, bel in barvan. Vse najelegantnejše kakovosti. Prodajna vrednost nad 30 K. Razpošilja se po povzetju z jamstvom, da se vrne denar takoj, če bi vam pošiljate ne ugajala. — Narokila med 30 K franka. — Vzorci vseh mojih izdelkov s tiskarskimi cenami gratis in franko (izvzemli ostanki). 3637.

Tiskarica R. BORNER, München, Češka.

Pozor!

Pristne kranjske klobase

velike 1 kom. 39 vin.

male 11 kom. za 2- K

razpošilja 3644

M. Modic, Šiška - Ljubljana.

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri

324

L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Najnovejša trgovina klavirjev

G. F. Jurásek,

prvi in edini čedko-slovenski uglaševalec klavirjev in trgovec v

Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 62 a. I. nadstr.

s 1. novembrom na Poljanski cesti

št. 13, kjer poveča svoje zalogo.

Priporočajo se klavirji, pianini in harmoniji neprešeni po dobri kakovosti glasu in solidni sestavi, edine slovenski izdelki od 450 K višje, harmoniji pa od 150 K višje. Vsa v to stroko spadajoča popravila kakor tudi uglaševanje vseh sistemov klavirjev izvršuje po jako nizkih konkurenčnih cenah. Imenovana trdka vzame stare klavirje v račun za najvišje cene, ako se pri njej kupi nov klavir. Za vsak pri njej kupljen instrument jamči imenovana trdka 10 let. »Glasbeni Matici« in drugim slovenskim zavodom uglašuje klavirje edinele koncesionirana trdka Jurásek.

Hotel Liburnija

(Narodni Dom) v Voloskem

edini popolnoma slovenski hotel v Italiji

Opatija,

stoji ob državni cesti v bližini postaje električne železnice. Preskrbljen je z vodovodom in električno razsvetljavo. Sobe imajo krasen razgled na morje. V hotelu je restavracija z izvrstno kuhinjo. Tocijo se znamenita istrska in dalmatinska vina. Cene zmerne. 1949

Priporočajo se
Marija Medved, zakupnica.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir. 2815

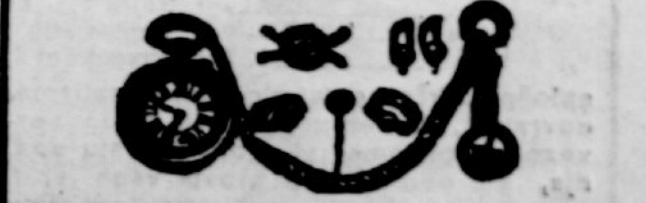
Kg. sivga, dobrega, puljenega 2 K; boljše 2 40 K; prima polbelega 2 80 K; belega 4 K; belega puhastega 5 10 K; kg. večelnega snežnobelega, puljenega, 6 40 K, 8 K; kg. puha, sivga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsi puh 12 K. Narokila od 5 kg naprej franko.

Zgostovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglaivnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K, posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglaivnice 3 K, 8-50, 4 K, Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglaivnica, 90 cm dolga, 70 cm šir, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir, 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natančni cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 767, Češka

Svoji k svojim! Narodna trdka!

Milko Krapeš

urar in trgovec

Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

— Ustanovljeno leta 1852.

Cenl. občinstvu prilporeča svojo bogato zalogo 1954

slovenskih in čepnih ur, uranov, prenosov in verifik.

Osobito sedaj ob priliki božiča in Novega leta, namenil sem se prodajati dobro blago po izredno nizki ceni.

Popravlja točno in ceno!

Za vsako pritožbo ali popravljeno uru jamčim 1 leto. Osta trguje in polni prost.

Pravo 3176

vinske sode

nekaj skoro novih, iz trdega lesa od 56—100 l, od 400—650 l, in od 900 do 3000 l preda po nizki ceni

F. CASCIO

Lingarjeva ulica št. 1. Zraven škofije.

Ústřední banka českých spořitelů

podružnica v Trstu,
Piazza del Ponterosso 3.

obrestuje

- vloge na knjižice 4%
- premijske vloge 4%
- vloge v tekočem računu
- po dogovoru

Poštne položnice se pošljejo na željo zastoj.

Bančni posli vsake vrste.

2642 Vadija in kavcije.

Kdor hoče kupiti zavitek za 6 vinarev,
naj zahteva izključno

„Ottoman“ cigaretni papir.

Sanssouci

priznana najb. znamka, izdelek po franc. metodi.

Carte d'Or, Carte blanche,
Asti spumante Torino, specialiteta,
Bakarska vodica, primorska

Gennaro Ossolinack, Gorica
edlikovane šampanjske kleti.

36 Cenovniki gratis in franko. 71

Dva mizarska pomočnika

sprejme takoj 3518

Filip Lazar, mizar na Jesenicah, Gorenjsko.

Pristni kranjski lanenooljnat firnež

Oljnate barve

v posodah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Šaki

pristni angleški za vozove,
za pobištva in za pode.

Steklarski klej

(hit) priznane in strokovne
preizkušene najboljše.

Karbolinej prve
vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

283

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priloga

Adolf Hauptmann
v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov
in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike!

Vila s trgovino

z mešanim blagom v zvezi z deželnimi
pridelki je napredaj v Rudniku.

Poizve se v gostilni pri Plan-
karju na Dolenski cesti. 3664

Nekaj 3659

pohištva

in sicer toaletna mizica in 2 nočni
omarici, večja miza, gugalni stol
ter otroški voziček

se ceno proda

na Miklošičevi cesti 26, I. nadst.

kuharico

ki bi bila zmožna voditi samostojno
gospodinjstvo, starost 30—40 let. Nastop

25. novembra t. l. 3635

Ponuže pod „Dobra služba“

na upravnitvo „Slov. Naroda“.

Nova hiša

z vrtno in dvema stavbščema je
napredaj v Ljubljani, Kopališka
ulica 12.

Poizve se v isti ulici št 4 ali pr
lastniku T. Korbarju v Cerknem,
Goriško. 3520

Suha bukova drva

na dom v Ljubljani:

dolga polena 1 seženj K 24—
1 m 12—
20 cm dolga, žagana in razsekana 1 seženj 29—
1 m 14-50

Trske, premog, oglje, briki i. t. d. 3436

ŠT. O. TAUZHER, Dunajska cesta št. 47, — telefon šte. 152.

Izveleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1910.

Odhod iz Ljubljane (jut. žel.)
7-04 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Trbiž,
Jesenice, Trbiž, Beljak, Gorica, Trst,
Celovec.

7-28 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Št. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-12 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Jeso-
nice, z zvezo na brzovlak v Celovec,
Dunaj, k. Linc, Prago, Orašje, Berlin,
Beljak, Badgastein, Solnograd, Monakovo,
Kolin.

11-40 dopoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbiž,
Jesenice, Trbiž, Beljak, Celovec, Gorica,
Trst.

1-32 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Gro-
suplje, Rudolfovo, Št. Janž, Straža-Toplice,
Kočevje.

3-30 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Trbiž,
Jesenice, Trbiž, Beljak, Gorica, Trst,
Celovec.

6-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Trbiž,
Jesenice, z zvezo na brzovlak v Beljak,
Celovec, Dunaj, z. k., Badgastein, Solno-
grad, Monakovo, Inmost, Frankobrod, Mo-
nakovo, Kolin, Düsseldorf, Vlissingen,
Trbiž.

7-40 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje,
Št. Janž, Rudolfovo, Kočevje.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jeso-
nice, Beljak, Gorica, Trst.

Odhod iz Ljubljane (državni kolodvor).

7-28 jutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

7-08 popoldne. Mešanec v Kamnik.

7-35 zvečer. Mešanec v Kamnik.

11— ponoči. Mešanec v Kamnik le ob ne-
deljah in praznikih v mesecu oktobru.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu

Prihod v Ljubljano (jut. žel.)

7-14 jutraj. Osebn. vlak iz Jesenic, v
zvezi na brzovlak iz Berlina, Dražica,
Prage, Linca, Monakovega, Solnograda,
Badgasteina, Beljaka, Gorice, Trsta, Trbiža

8-32 jutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Ru-
dolfovega, Grosuplja, Št. Janža.

10-12 dopoldne. Osebn. vlak iz Trbiža,
Jesenice v zvezi na brzovlak iz Dunaja,
z. k., Celovca, Vlissingena, Düsseldorfa,
Kolina, Wiesbadna, Frankobroda, Mo-
nakovega, Solnograda, Inmosta, Bad-
gasteina, Beljaka.

11-20 dopoldne. Osebn. vlak iz Gorice,
Jesenice, Celovca, Beljaka, Trbiža.

3-00 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja
Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja,
Št. Janža.

4-17 popoldne. Osebn. vlak iz Trbiža, Co-
lovca, Beljaka, Gorice, Trsta, Jesenic, Trbiža.

6-38 zvečer. Osebn. vlak iz Jesenic v zvezi
na brzovlak iz Berlina, Dražica, Prage,
Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda,
Badgasteina, Beljaka, Dunaja, z. k.

8-15 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka, Trbiža,
Celovca, Trsta, Gorice, Jesenic, Trbiža.

9-07 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-
Toplice, Rudolfovega, Grosuplja, Št. Janža.

11-22 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca,
Beljaka, Trsta, Gorice, Jesenic.

Prihod v Ljubljano (državni kolodvor).

6-40 jutraj. Mešanec iz Kamnika.

10-30 dopoldne. Mešanec iz Kamnika.

6-40 zvečer. Mešanec iz Kamnika.

10-30 ponoči. Mešanec iz Kamnika le ob
nedeljah in praznikih v mesecu oktobru.

Časi prihoda in odhoda so navedeni v srednje
evropskem času.

SINGER

šivalni stroji
za vse le mogoče
namene,

ne samo industrijske stroje,
nego za vsa šivalna dela v
rodbini, se lahko dobivajo
pri nas.

Pazite na to, da kupujete v naših
prodajalnicah.

Naše prodajalnice spoznate po zgor-
njem kazalu.

SINGER Co. d. d. za šivalne stroje.

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 4.

Zelo zanimivo knjigo zastoji

razpošilja
mvsake-
mu brez
obvezno-
sti v nadl,
da izkaže
mo trpe-
čemu člo-
veštvu s
tem veliko
uslugo. Vsak,
ki se čuti
bolnega in
slabega, naj
bere to bro-
šuro, ker
mnogobolni-
kov se ne ve
da se more
uporabiti
galvanski
trajni tok z
najboljšim
uspehom

splošni živčni oslabeleži, revmatizmu,
nevralgiji, motenju prebave vseh ner-
voznost, ohromelost, pome jk nju spa-
nje, glava, slabost, vseh vrst.
Knjiga ki jo pošljemo vsakemu
gratis in franko

ni cenik marveč znanstvena razprava
pisana v razumljivem ljudnem jeziku,
tedaj pristopna vsakemu.

Elektro-terapevtska ordinacija
Dunaj, I., Schwangasse 1.
Mezzanin Abt. 2.

3687

5 XI 1910.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na

Elektro-terapevtsko ordinacijo
na Dunaju, I., Schwangasse
1, Mezzanin Abt. 2

Prosim pošljite mi knjigo:

„Razprava o modernih elek-
tro-terapijah“

gratis in franko.

Ime:

Naslov:

Esveško
sivo in rdeče
Marziljsko
Angelovo

Milo

2038

Priporoča tovarna

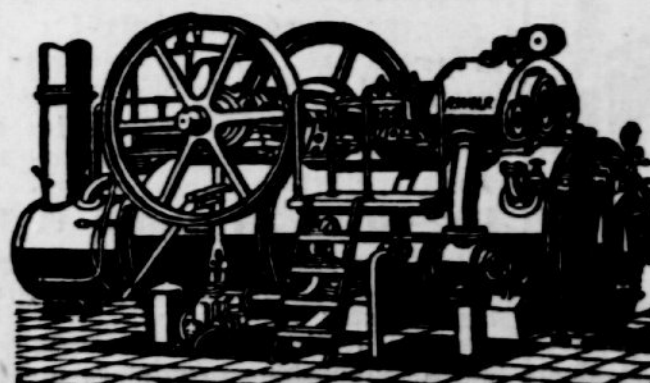
Pavel Seemann

v Ljubljani.

Stearinske

Sveče

Linco: Zlata kolajna, najvišje priznanje.

R. WOLF Dövin-
Buckau

Podružnica: Dunaj III, Am Hofmarkt 21.

Premične in nepremične polnparne in patentne

vročeparne lokomobile

od 10 do 800 konjskih sil. 3680

Najbolj ekonomični, najbolj trpežni in zanesljivi stroji za
vse industrijske in poljedelske obrate.

V celotnem izdelanih nad 650.000 PA.

„SLAVIJA“

.. . . vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Reservni fond K 48.812.797 — Kapitalno odloščeno in kapitalno K 100.000.000 —

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseh strani slovaško-narodno upravo.

Generalno zastopstvo v Ljubljani Vse poslovanje doja: Cigar pisarne so v lastni bančni hiši V Gornji ulici št. 12.

Uradno dovoljena, že 15 let obsto-
ječa najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služeb

G. Flux

Gospodna ulica šte. 6,

priloga in nametna le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor
privatno trgovske in gostilniške osebe
izbira različnih sluzeb, sluzi za ženske
vestne in holker močno hitro potrebnih
zagotovljena.

Potniina tukaj.

Prosi se za natančen naslov. 3681

Sukna

in modno blago za
oblike priloga
Karel Kocian
tvornica sukna v
Humpolcu (Čehoslo.)
Vzorec franco.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Škode cenjuje takoj in najkrajše.
Uživa najboljše sloves, kadar posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podpore v narodne in občinskih
namene.

Pokusite pivo iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejovicah.

To je izborno, na pizenjski način varjeno pivo.
Zalogo: Ljubljana: V. E. Rohman. Trst: Schmidt & Polod.
Postojna: Emil pl. Garzaroli. Pulj: Laško Križ. Trnovo: Rudolf
Valentič. Reka-Sušak: Anto Šablich.

1875

Julija Stor

v Prešernovih ulicah št. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških
čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih
goissserskih gorskih čevljev.

Elegantna in
jako skrbna
izvršitev po
vseh cenah.

3271

A. KUNST

Ljubljana

Zidovska ulica št. 4.
Velika zaloga obuval

lastnega izdelka na damo, gospodo
in otroka je vedno na zbiru.
Vsakršna naročila se izvršujejo točno in
po nizki ceni. Vse more se shranjujejo in
razpakujejo. Pri sušenju naročnik naj
se blagovni vzorec poslaša.

Fr. P. Zajec

optik, urar in trgovec z
zlatarino in srebrnino.
Stari trg 26.
Popravila se izvršujejo
točno in ceno.

Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Slovenski optični zavod v Ljubljani.

Josip Stupica

jermenar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav
kakor tudi krasno opremljene
kočije, druge vozove in najrazličnejšo
vprežno opravo
katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-
ščine kakor tudi že obrabljene vozove
in konjske nprave.

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfova ul. št. 5.

priporočam svojo bogato zalogo
najmodernejših, najfinjših

**kožuhovin,
klobukov
in čepic.**

Prevzema tudi vsa v to vrsto spada-
joča popravila proti najnižji ceni.
Kupuje tudi vsakovrstne kože div-
jačine in jih najbolje plačuje.

Blago ceno in solidno.

Specialna trgovina

starih

ročnih del
TONI JAGER

v Ljubljani,

Zidovska ulica št. 5.

Predtiskarija

Tamburiranje

Montiranje ::

Plisiranje :: ::

Lepe prsi

dobre dekleta in ženske stari-
rosti, ako rabijo svoje največje
breuste, se pravi ali vodo za
prsi. Rabi se samo zunanje
edino zanesljivo učinkujoče sred-
stvo, z jamčeno neškodljivostjo.
Cena K 3.—, K 5.— in K 8.—
Zraven spadajoče milo 60 vin.
Prodaja jih gospa

Käthe Menzel, Dunaj VII.,
Slobostrassgasse 25, I. nadst., 6.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrirana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej).

**Zaloga pohištva lastnega izdelka
in tapetniškega blaga.**

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Pišite po vzorce.

V. J. Havliček in brat, kopališče Poděbrady (Češko)

Izvezna trgovina modnega in platnenega blaga

priporočam v najboljših kvalitetah:

Modno blago — sukno.

Jesen — 1910/11 — zima.

barhente — flanele.

Oprave za neveste.

Vzorci franco. — Dobite najboljše blago.

1 zavej 40 m pralnih estankov, okusno izbranih za 30 K. —
franko po povzetju. Od teh se ne pošiljajo vzorci. Samo pri nas dobite pravo.

Št. 34173.

3661

Ustanove.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem podeliti je za tekoče leto sledeče

1.) Jan Bernardinijev v znesku	K 230
2.) Jos. Jak. Schillingovo v znesku	250
3.) Jurij Thalmeinerjevo v znesku	250
4.) Jan. Jost Weberjevo v znesku	230
do katerih imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so se	
letos omožile, so uboge in lepega vedenja;	
5.) Jan. Nikl. Kračkovičev v znesku	163
do katere ima letos pravico ubogi kmetovalec iz Št. Peterske	
župnije v Ljubljani;	
6.) Ant. Fancojevo v znesku	128
do katere imajo pravico uboge poštene neveste meščanskega ali	
pa nižjega stanu;	
7.) Jos. Sr. Sinno v znesku	96
katero je podeliti dvema najrevnejšima deklicama iz Ljubljane;	
8.) Miha Pakičev v znesku	244
do katere imajo pravico ubogi obrtniki meščanskega stanu ali pa	
njih vdove;	
9.) Jan. Krst. Kovačev v znesku	302
katero je razdeliti med štiri v Ljubljani bivajoče revne rodbinske	
očet ali vdove matere, ki imajo po več otrok in uboštva niso	
sami krivi;	
10.) Marije Kosmačev v znesku	204
do katere imajo pravico uboge uradniške sirote ženske v Ljubljani,	
ki so lepega vedenja;	
11.) Helene Valentiničev v znesku	168
katero je razdeliti med take v franciskanski župniji v Ljubljani	
rojene otroke, ki nimajo staršev in še niso prekoračili 15. leto;	
12.) Ustanovo za onemogle posle v znesku	100
katero je razdeliti med štiri uboge posle, ki ne morejo več delati in so	
dobrega slovesa.	

Prošnje za podelitev ene ali druge teh ustanov je vlagati opremljene
s potrebnimi dokazili do 30. t. m. pri magistratnem vložnem zapisniku.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. novembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

Nič več izpadanja las!

Nič več prhljaja!

Lasje in brada zrastejo nanovo!

„Lasni Petrolin“ iz P. Schmid-
kovičeve laboratorije Salzburga, ki zanesli-
vega učinka proti izpadanju las in prhljaju,
pospejuje novo rast las in brade in je uspešna
za splošno negovanje las.
je prekusila c. kr. držav-
stveno oblast, zapovedni
in priporočila so ga pa
mnogi zdravniki. Na tisoče
izkazali zdravnikov in laičnih.
Gosp. dr. Eicher, Kempten
(Češko) piše: „Med različ-
nimi sredstvi proti izpadanju
las, zlasti proti prhljaju,
sem spoznala tak izdelek
„Petrolin“ za najpre-
čiščenjši in so ga po mo-
jem prepisju povsod različi
z odličnim uspehom.“
„Lasni Petrolin“ stekle-
nica 3 K in K 1-50. Samo
pristna, ako je v steklenici
in ovojni karton vtisnjena
firma P. Schmidbauer's Werk,
Kempten laboratorij Salzburg
— Bahnhof.

Jvan Jax in sin

v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočam svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji

za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

Betonsko podjetje. Tvornica umetnega kamena in marmorja

ZAJEC & HORN

Izdelovanje kamnoseških del iz „umetnega kamena“ kakor:
stopnjice, postamente, balustrade, ornamente in kipe, vrtno ograje po
načrtu, podboje za hišna vrata, nagrobne spomenike, vodovodne mušle,
cementne cevi itd.

Prevzemanje kanalizacij in fundamentov za stroje v izvršitev.
Umetni marmor (Carralyth patent) za obhajilne mize, oltarje, pre-
vleko stebrov in sten v cerkvah, privatnih in javnih hišah.

Xylolith kameneles je izmed najboljših tlakov za cerkve, javne in za-
sebne stavbe. Zelo prilagoden za pisarne, hodnike, sobe; tiha hoja, topel,
brez špranj (zato iz zdravstvenih ozirov priporočljiv) lahko snajenje,
nezgorljiv, v poljubnih barvah od najprostejše do najfinije izvršitve.

Projektiranje in izvršitev železobetonskih stavb;
stropov, mostov, rezervarjev (sodov za vino) in celih tovarn po inženirju-
strokovnjaku, kateri daje na željo tudi strokovna mnenja.

Telefon 237. Ljubljana, Dunajska cesta 73. Telefon 237.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Turjaški trg št. 7.

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gospodnje
sobe. Propirge, zastirji, medreči na vzmeti
tiskani medreči, otroški vozički itd.

Najboljše blago.